

DOLENJSKI KRAJ

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtak — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROCNINA 480 din. polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za iznajemstvo 400 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu štef. 806-70/3-24

Stev. 36 (442) LETO IX. NOVO MESTO, 11. septembra 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje «Slovenski poročevalac» v Ljubljani

TOVARIŠ FRANC LESKOŠEK-LUKA NA VELIKEM VINOGRADNIŠKEM ZBOROVANJU V BREŽICAH

Obnova in razvoj vinogradništva

sta možna samo na družbeni podlagi, prek kooperacije in na socialističnih odnosih

Sobotno in nedeljsko slavo v svečano okrašenih Brežicah, združeno s proslavo 10-letnice obstoja in delovanja podjetja «Vino-Brežice», je priložnost za starodavno in prikupno mesto vinogradnike in goste od blizu in daleč. Zlasti pa so bili prireditelji in udeleženci vinogradniško-kmečkega tabora veseli, da je bil oba dneva med njimi pokrovitelj prireditve — tovariš Franc Leskošek-Luka, podpredsednik zvezne ljudske skupščine.

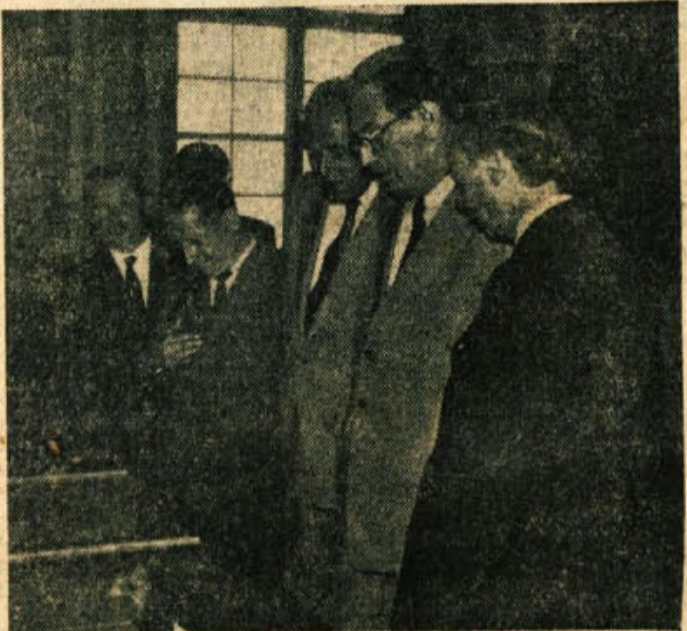
in drugih krajev. Tovariš Leskošek je po govornih pozdravil prireditve, nato pa odprl v viteški dvorani gradu pripravljeno razstavo o zgodovini vinogradništva v Spodnjem Posavju in Bizeljskem. Pokušnja vin v prostorih «Vino-

v prijetnem in prazničnem vzdušju začel predsednik novomeškega OLO Franc Pirko-ovič, ki je pozdravil vse prisotne in posebej Franca Leskoškega, člana izvršnega sveta LRS Jožeta Ingoliča, predstavnika OLO in Ob LO iz novomeškega in celjskega okraja ter obmejnih hrvaških občin, brigadirje iz Prilip in vse kmetovalce zadržanike. Potem, ko je na kratko opisal dosedanje delo podjetja «Vino-Brežice», je predal besedo tovarišu Leskošku, ki ga je množica zborovalcev toplo pozdravila.

NAPREDEK KMETIJSTVA PRINAŠA LEPO BODOČNOST NAŠIM KRAJEM

Tovariš Leskošek je govoril na taboru o vprašanju, ki je tisočglavo množico najbolj zanimalo: o razvoju in nadaljnjem napredku kmetijstva ter o bodočnosti teh krajev. Med drugim je dejal, da ljudje sami najbolj vedo, kakšno je bilo življenje v stari Jugoslaviji in kaj vse vidi človek, ko danes potuje po naši domovini. «V skupnem napornem delu vseh bratskih narodov Jugoslavije so se ustvarjala ogromna sredstva, ki so bila potrebna za izgradnjo industrije, potrebne za nadaljnji razvoj drugih panog našega gospodarstva, posebno pa še za razvoj kmetijstva» — je dejal tovariš Luka in takoj nato podčrtal, da se naši delavci, ki so doslej največ žrtvovali za naš razvoj in nosijo tudi zdaj največje breme dosedanjega napredka, zelo zanimajo, kako se razvija kmetijstvo in kako raste proizvodnja na vasi. Zato morajo ogromnim uspehom v industriji zdaj slediti uspehi v kmetijstvu. Gre za povečanje proizvodnje prehrambenih pridelkov, da se bo z večjimi količinami tržišče utrdilo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tovariš Franc Leskošek-Luka si v spremstvu Jožeta Boršnarja, Frana Stiploviča in drugih gostov ogleduje zbirko vinogradniške razstave v viteški dvorani brežiškega gradu (foto: Stane Suštar)

Podjetje «Vino-Brežice» je proslavo svojega desetletnega obstoja povežalo s pregledom doslej izvršenega dela; prav gotovo tega ni bilo malo, saj je v preteklosti načrtno skrbelo za odkup vina, njegovo plemenitenje in imelo na tem področju edino izvozno dovoljenje. Prav gotovo to ni bila ne lahka in ne majhna naloga saj so vinorodni kraji Spodnjega Posavja, Bizeljskega in dela dolenskih goric tako pomembno potrebovali. Več je o tem povedal direktor podjetja Stanko Ilijaž, ko je v soboto dopoldne razgrnil pred gosti na dvorišču brežiškega gradu kratko zgodovino nastanka in delovanja «Vina-Brežice». Spred njim je predsednik delavskega sveta podjetja, Jože Lopatič, pozdravil zbrane goste med katerimi so bili podpredsednik zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka, sekretar OK ZKS Jože Boršnar, ljudski poslanci Niko Belopavlič, Martin Gosak, ing. Kozelj, Ivan Rebernik, Ivan Videnič, predstavniki ObLO Brežice, Črnomoelj in Videm-Krško, gostje iz Celja, Ljubljane

Pozdravljeni, traktoristi!

Spet bomo imeli v naši sredi drage goste in velik, znamenit dogodek: v soboto jutraj se bo ob 8. uri začelo pod Trško goro I. zvezno tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov. Prišli bodo najboljši poklicni traktoristi iz vseh naših republik, da na dolenski zemlji pokažejo svojo sposobnost v oranju, spretnostnih vožnjah in teoretičnem znanju. Prireditelji vabijo na ogled tek-

movanaj dolenske zadržanike, mladino in vse, ki jih zanima hiter in uspešen razvoj naše kmetijske mehanizacije. V nedeljo jutraj bo kmalu po 8. uri zavila z dvorišča kmetijske šole na Grmu skozi mesto zanimiva povorka, kakršne na Dolenskem še nismo videli! Prireditelji nam bodo pokazali vzporedno dosežani način obdelave zemlje in sodobne stroje. Povorka, ki bo dolga kakih 500 metrov, se bo pred postjo obrnila in vrnila na Glavni trg, kjer se bo ob 9. uri začelo veliko, množično zborovanje. O najvažnejših problemih nadaljnega razvoja našega kmetijstva in njegove mehanizacije bo govoril član zveznega izvršnega sveta Slavko Komar. Na trgu bo hkrati razstava kmetijskih strojev, za vse obiskovalce zborovanja pa bo pripravljen tudi ogled kmetijske šole na Grmu, centra za umetno osmenjevanje in novomeške Mlekarnice. Pridite na veliko zborovanje, ogledite si dela najboljših jugoslovanskih traktoristov, razstavo strojev in veliko povorko!

Brežice» je zadovoljila strokovnjake in vse ostale, ki so okušali dobroto naše zemlje, znova pa je tudi potrdila, da zmazemo v vinogradništvu marsikaj in da naši vinogradniki pri tem še niso povedali zadnje besede. Nasprotno, naloge na področju načrtne obnove in razvoja vinogradništva je pred skoraj 4000 zborovalci-vinogradniki in zadržaniki prikazal v nedeljo dopoldne v Brežicah tovariš Franc Leskošek. Vinogradniško-kmečki tabor je

Festivalski ogenj plapolala

III. Dolenski kulturni festival se je začel. Tretejč je zagorel njegov ogenj pred kostanjevskim Domom kulture in tretjič so bile povedane ob otvoritvah pomembne besede o kulturi in prosveti, o umetnosti za ljudstvo. S pomočjo brigadirjev z avto ceste — njim je letošnji festival tudi v celoti namenjen — je Kostanjevica dobila v petek in soboto novo podobo. Vsa v zastavah, cvetju in zelenju je kakor nevesta pod Opatovo goro pričakala in prisrčno pozdravila številne goste, ki so prišli od blizu in daleč na začetek njenega in našega velikega slavlja. Razpoloženje je v soboto proti večeru začela stopnjevali metliška godba mom in na plešišču in o kateri vedo domačini povedati zdaj samo pohvalne besede: za kvaliteto igranje kot za požrtvovalnost pri prvem obisku.

Najprej so v soboto zvečer odkrili razstavo o Hrvaško-slovenskem kmečkem punktu iz leta 1957, o katerem je govoril kustos Posavskega muzeja prof. Stanko Škater. Gostje, med katerimi so bili tudi pokrovitelji festivala Boris Kocijancič, predsednik republi. sveta za kulturo, član izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj, sekretar republi. sveta Vlado Vodopivec, predsednik OLO Franca Pirko-oviča, predstavn. ObLO Kostanjevica-Podbočje, domači organizatorji in društva, so si razstavo z zanimanjem ogledali. Na mestu je medtem legel mirak in vse, kar je moglo zdoma, se je zbralo na bregovih Krke. Kakih dvajset čolnov, okusno razsvetljenih in okrašenih, je svigalo razpoloženje, ki je raslo z raketi in razsvetljenimi obrežji in pravočasno brensko noč. Kostanjevica se nam je še enkrat odkrila v novi luči.

Nad tisoč ljudi se je nato zbralo pred slavnostno okrašenim in razsvetljenim Domom kulture, kjer je pri sprejemni mizi imenu prirediteljev Lado Smrkar, za njim pa je festival odprl pokrovitelj Boris Kocijancič (njegov govor prinašamo kot uvodnik današnje številke). Fanfare godbe novomeške garnizije JLA so zaznale v tihem početno noč, da se je praznik začel, brigadirji petih narodnosti

pa so ob splošnem navdušenju razigrane množice prižgali pred domom festivalski ogenj v podstavku, skovanem iz železa. Kmalu nato se je začela tudi prva predstava letošnjega festivala. Umetniki ljubljanske Drame so nastopili s Čankarjevimi «Hlapci». Njihova igra je bila svetovno doživljiva, ki ga več kot 700 gledalcev ne bo zlepa pozabilo. Izredno kreativno močjo sodelujočih je zaživel Čankar na kostanjevskem odru kot menda doslej še nobeno delo. Stane Sever, Maks Furijan, Anka Levčeva, Pavle Kovič, Lojze Potokar, Mira Danilova in drugi — nasteti bi bilo treba pravaprav kar celoten kolektiv, ki je prišel ta večer v Kostanjevico! — so zalgnali ob čudoviti pozornosti hvalošnih poslušalcev, ki je rasla od dejanja do dejanja. Znova in znova jih je množica privabljala z navdušenimi aplavzi pred odprto sceno, po zadnjem dejanju pa je navdušenje hvalošnega občinstva doseglo svoj vrh. Mladina je skorajda našla oder in umetnike s cvetjem, poskanje pa se ni in ni moglo pomiriti. Predstavniki domačega društva Jože Jankovič se je na odprtem odru toplo zahvalil dragim gostom za izredno umetniški natek in obisk; podaril jim je tudi Lamutovo grafiko dolenske pokrajine in šopke cvetja. Režiser Slavko Jan se je v imenu kolektiva Drame zahvalil za pozornost in topli sprejem; obljubil je podobne obiske in izrazil upanje, da bodo ljubljanski umetniki še gostovali v Kostanjevici. V nedeljo popoldne je bilo v Kostanjevici še bolj živahno. Mladinci in mladice iz dolenskih brigad z avto ceste so preplavili mesto, se povzpeli na domačini in rajali ob Krki. Mnogo ljudi si je ogledalo razstavo likovnih del in fotografij iz življenja brigad na avto cesti, mladi gostje pa so navezali nove stike in doživljali v predelu domovine, ki ga doslej še niso poznali.

Avtor narodne opere «Ero z onega sveta» mojster Jakov Gotovac bo na nedeljskem gostovanju zagrebške Opere častni gost Dolenskega a kulturnega festivala.

Kultura za ljudstvo

Z današnjimi prireditvami pričena v zgodovinski Kostanjevici III. Dolenski kulturni festival, ki ga z izredno prizadevnostjo in vno organizirajo tukajšnji ljudsko prosvetni delavci. Namen festivala je dati prebivalstvu tega dela Dolenske in zlasti brigadirjem mladinskih delovnih brigad možnost, da se seznanijo z najnovejšimi umetniškimi dosežki naših najvišjih kulturnih ustanov, umetnikov in amaterskih ansambljev. Program letošnjega festivala je dokaz o popolni zrelosti delavske kulture na kulturo za ljudstvo in na kulturo za izbrance ter trditve, da naj bi bila sledeča res prava vrhunska kultura. Vloga, ki so jo kultura in kulturni delavci odigrali v slovenski zgodovini vse od časov osvobodilne pa do današnjih dni in zlasti v času najtežjih zgodovinskih preizkušenj kaže, da ljudje s kulturo po-

skega človeka po kulturi in tako pomembnih za obstoj in rast slovenske kulture sploh. Ni dvoma, da je njihovo delo nadevse pomembno in da zaslužita tako njihova umetnost kot njihova privrženost kulturnemu delu vse priznanje in podporo, s čemer se — žal — še ne morejo pohvaliti vsi sodelujoči ansambli. Posebnost festivala je, da so razen v enem primeru vsa izvajana dela plod jugoslovanskih avtorjev. Bogata kulturna zakladnica naših narodov je neizčrpna in iz nje in ob njenih delih se bo oplajala kulturna dejavnost v bodoče, pravilno sprejemajoč vse, kar je dobrega drugod a brez slepega lovenja za tujimi modnimi vzori. Festival je posvečen mladinski delovnim brigadam, glasnicam novih dni ne samo za deželico ob Krki, temveč tudi kot temelju bratstva in enotnosti naših

V ospredju zanimanja vseh Kostanjevčanov in mnogih drugih ljubiteljev gledališke umetnosti je ta dni sobotno gostovanje akademske folklorne skupine «France Marolta» iz Ljubljane i nedeljski obisk opere NHK iz Zagreba, ki se bo predstavila v Kostanjevici z Golovčevim «Erom z onega sveta» — Na sliki: Vlado Lamut — KOSTANJEVIŠKI GRAD

gledi niso imeli globljih stikov ne s slovensko kulturo, ne s slovenskim človekom v preteklosti niti v današnjih dneh. Izostreni estetski čut našega človeka za lepoto, pa najbi do ta izražena v besedi, v glasbi, v likovni obliki ali kakorkoli drugače, je bil vedno edino merodajno merilo za to, ali je bilo delo sprejeto ali ne. Dokaz temu so ne samo dosedanje prireditve prejšnjih dolenskih kulturnih festivalov, temveč tudi slične prireditve v drugih krajih naše ožje in širše domovine, ko se le umetniško izvajana kvaliteta dela dosegla pri publiki zaslužno priznanje. Gotovo bo tak tudi potek III. Dolenskega kulturnega festivala, saj so na programu dela SNG Ljubljana in HNK Zagreb, ki so dosežila že številna mednarodna priznanja. SLG Celje nastopa kot pravo ljudsko gledališče ne samo s svojimi predstavami, temveč pomaže organizatorjem festivala tudi pri ostalih prireditvah, pravilno razumevajoč in izvršujoč svoje kulturno vzgojno poslanstvo.

Nadaljnja značilnost festivala je velik poudarek delu amaterskih ansambljev, ki z izredno prizadevnostjo in resnim stremljenjem po izpopolnjevanju nadaljujejo bogato tradicijo amaterskega kulturnega dela. Ti ansambli bodo prikazali sadove svojih vztrajnih prizadevanj, tako značilnih za pojmovanje in potrebe slovenskih narodov, garantu svetle bodočnosti naše socialistične domovine. Njim, mladim graditeljem avto ceste, veljajo vse naše iskrene želje in čestitke k velikemu delu ki ga ustvarjajo v dobrobit tega dela Dolenske in hkrati naše celotne domovine. Skupna borba slovenskih in hrvaških puntarskih kmetov ter skupna borba slovenskih in hrvaških partizanov, ki so se borili prav v teh krajih, dobivata novo, še močnejšo potrditev enotnosti vseh jugoslovanskih narodov v delu mladinskih delovnih brigad, tej najvišji obliki organizirane volje naše mladine, da v bodočnosti energično prevzame v svoje roke krmilo naše usode enotna in nerazdružna. Tovarišice in tovariši! Ko iskreno čestitam organizatorjem III. Dolenskega kulturnega festivala k njihovemu uspehu, izražam željo, da bi III. Dolenski kulturni festival vsestranski uspel. Doprinesel naj bi svoj delež k dviglu kulturne ravni tega dela Dolenske, ožujal in kreplil naj bi zanimanje in podporo za kulturno prosvetno delo in utrjeval bratstvo in enotnost naših narodov ter njihovo pripravljenost žrtvovati vse za našo svobodo in neodvisnost.

BORIS KOCIJANCIC (Posredna beseda ob otvoritvi III. Dolenskega kulturnega festivala — 6. sept. 1958.)

NOVOMEŠČANI!

V soboto bo v Novem mestu I. zvezno tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov, v nedeljo jutraj pa veliko kmetijsko zborovanje na Glavnem trgu. Množičnega zborovanja se bo udeležilo več tisoč ljudi iz številnih kmetijskih zadrug našega okraja, na Dolenskem pa bodo prišli za te priložnosti tudi številni gostje iz drugih naših republik, predstavniki zveznega in republiškega izvršnega sveta, zbornice in združenj. Okrasimo se to slavo mesto z zastavami in zelenjem, s slikami naših voditeljev! Pozdravimo in gostoljubno sprejemo drage goste, da se bodo počutili pri nas kakor doma!

16-letnica ustanovitve II. Banijske brigade

Garnizija JLA v Novem mestu je v nedeljo in ponedeljek proslavila 16. obletnico ustanovitve II. Banijske brigade, predhodnice sedanje enote novomeške garnizije. Proslava je bila v nedeljo zvečer v dvorani Doma ljudske prosvete, kjer je po krajšem nagovoru sledil večer pesmi, ki so jih peli člani Radia Zagreb, v prostorih Doma JLA pa je bil nato družabni večer. V ponedeljek je bila v okviru prireditve na čast obletnice v kinu Doma JLA premiera novega domačega filma «Pošiški Vando Kos».

VREME

ZA CAS OD 12. DO 21. SEPT. Prevladovalo bo lepo vreme. Prehodne padavine s ohladitvijo pričakujemo okoli 14. in 21. septembra. V. M.

Stanovanjska skupnost

(Četrto nadaljevanje)

Strokovno usposobljene moči za pomoč v gospodinjstvu bodo servis lahko našli med tečajnicami gospodinjstvenih centrov. Za pričetek bo treba nabaviti le nekaj večjih gospodinjstvenih strojev, predvsem loščilnice za parket in sesalcev za prah, s katerimi bi servis opravljal usluge na domu.

Pranje, čiščenje in likanje perila bi lahko prevzela pralnica in čistilnica v okviru gospodarskega servisa stanovanjske skupnosti. Potrebne stroje že imamo. Iskati bomo morali le sredstva za dozdavo stavbe, ki je v gradnji, ker bi bilo najugodnejše, da bi bili vsi servisi stanovanjske skupnosti v tej stavbi. V načrtu je bila že predvidena rast centra v tej smeri in je lokacija primerno izbrana.

Preskrbovalni servis je na prvi pogled videti najenostavnejši. Preskrba z ozimnico, drvmi in dostava raznega blaga na dom so njegove naloge. Vendar bo treba prav temu servisu posvečati največ pozornosti. Najti bo treba dobre organizatorje, ki bodo hkrati strokovno sposobni, da bi uspešno vodili delo tega servisa. Kot osnovno sredstvo bo potreboval le zabojer za dostavo blaga in prevozna sredstva. Kakšna naj bi bila prevozna

sredstva, ki jih bo uporabljal, o tem se bo treba pogovoriti in zadevo premisliti. Za začetak gotovo ne omoči na desetonski kamion...

Obritni servis ne bo predstavljal posebnih težav. Pri nas je mnogo upokojenih obrtnikov, ki bi jih servis lahko zaposlil, in tudi sušmarjev ni malo. Posamezni obrtniki so že izrazili pripravljenost, da z vsami osnovnimi sredstvi pristopijo k servisu. Predvsem bi potrebovali mizarje, vodovodne instalaterje in električarje. Upajmo, da tu ne bo težav. In še eno dobro stran bo imel obrtni servis: obrtne delavnice so preobremenjene z naročili, saj vemo, da obrtnikov pramnjakuje. Posebno težko vprašanje so za obrtne delavnice razna popravila. Čevljarji so menda edini, ki so izvezli. Popravila preobremenjujejo obrtne delavnice in jim onemogočajo posvetiti se pravemu obrtnemu delu. Z ustanovitvijo obrtnega servisa v okviru stanovanjske skupnosti bi to težavo vprašanje odpadlo. Razna popravila bi izvrševali obrtni servis, obrtne delavnice pa bi se posvetile svojemu osnovnemu delu.

To je le nekaj misli o bodočih servisah stanovanjske skupnosti. Te misli so nanizane na hitro roko, kot pravimo. Povr-

nimo se spet k sredstvom. Vedeti moramo, da bodo vsaj za začetek potrebna snalna sredstva, da bi servisi lahko zastavili v opisani obliki. Samopomoči državljanov smo že omenili v prvem članku in tudi povedali v kakšni obliki in kako naj bi državljan prispevali v stanovanjsko skupnost, da bi lažje preživela svojo otroško dobo.

Kot naslednji, ki naj prispeva stanovanjski skupnosti, so gospodarstvene organizacije in kmetijske zadruge. Tudi njim gotovo ne more biti vseeno, kako njihovi delavci živijo doma in kakšne so težave, ki jih imajo. Zato bodo morale tudi gospodarstvene organizacije in kmetijske zadruge po svojih močeh prispevati v stanovanjsko skupnost.

Tretji, ki naj pripomore stanovanjski skupnosti, da bi lažje zaživel, je občina. Ta bo lahko pomagala na dva načina. Eden je, da pomaga občina s prenosom osnovnih sredstev že obstoječih uslužnostnih delavnic za servis stanovanjske skupnosti, drugi način pa je finančna pomoč občine in upoštevanje razvoja stanovanjske skupnosti pri novih gradnjah.

V tem smislu namreč, da v načrtih povsod predvidimo tudi potrebne prostore za razne servise stanovanjske skupnosti.

O vsem tem se velja zdaj spomniti na sestankih Socialistične zveze in na zborih volivcev.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V svetu se vsiljuje ugotoviti, ki so dobri, in slabi, taki, ki utrujajo mir, in taki, ki ogrožajo mir. Hkrati je v Zenevi konferenca o mirljubni uporabi atomske energije in grmljo topovi v Formoški ožini. Hkrati potuje generalni sekretar OZN Hammarskjöld po glavnih mestih srednjezhodnih držav in britanski ribiči rube ribe ob Islandiji pod zaščito topov svojih vojni ladij. Takih protislovij je v sodobnem svetu mnogo in jih še bo.

Glavno je, da ne bi neugodni dogodki in pojavi popolnoma prevladali in pogoltni svet v propad. Toda ne da bi hoteli biti pretirani optimisti, drž, da so se Združeni narodi in drugi činitelji, ki delajo za mir, izkazali kot mnogo bolj prožni in trdoživji, kakor bi človek pričakoval. Ob izkrcanju ameriških čet v Libanonu je bilo mednarodno obzorje zelo umračno. Ameriške čete se sicer še niso umaknile, toda položaj je mnogo boljši, kot je bil. Celo za kitajsko-ameriški spor je mogoče upati, da se bo polegel. Kljub zelo ostrim besedam v Pekingu in deloma v Washingtonu je baje prišlo v Varšavi do prvih rahlih in previdnih stikov med veleposlanstvom LR Kitajske in ZDA. Obnovili naj bi pogajanja na ravni veleposlanikov, ki so bila prekrajana lani jeseni. To ni mnogo, toda v sedanjem položaju utesno. Očitno pa je, da miru ne bo, dokler ne bo med ZDA in LR Kitajsko prišlo do večje sporazuma, ki bi moral vsebovati tudi priznanje LR Kitajske po Združenih narodih in potemtakem tudi njeno sprejetje

lani, se zelo daleč. Sicer je vse to stara zgodba, toda prav take stare zgodbe ležijo pri korenini trdnosti in spopadov med posameznimi državami in bloki na svetu. V bistvu gre za medsebojno nestrpnost, ki poraja sovraštvo in nezaupanje. Vsakdo misli o drugem le najslabše, nihče ne verjame, da bi bil tudi nasprotnik zmoten storiť kaj iz pobude po utrditvi miru. Saj ne gre za v zraku viseče in neselnečnice pobude. Gre za pobude, ki izvirajo iz prepričanja, da je

ali jedrski material. Ta prepad še ni premošten, pa bi bil lahko, ko bi bilo dovolj dobre volje. Zasedanje Generalne skupščine OZN bo pokazalo, ali je te volje dovolj. Obenem se v Franciji pripravljajo, da bodo volili nov osnutek ustave, ki ga je v glavnem pripravil sedanjí ministrski predsednik general de Gaulle. Ta osnutek daje predvsem večja pooblastila izvršni oblasti (vladi) in manjši pomenu parlamentu (zakonodajna oblast). Boj ne bo lahek. Ze pri prvem govoru, s katerim je de

SVETOVNI ODER

Rusom in Kitajcem verjetno prav tako potreben mir kot Američanom. V takšnem vzdušju pričakuje svet jezensko zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Na tem zasedanju bo menda glavni predmet razprave razorožitev. Vemo, da so zahodne države pred kratkim predlagale, da bi se začela pogajanja za začasno prekinitev jedrskih poskusov in za sklenitev sporazuma o nadzorovanju prekinitev teh poskusov. Toda še vedno je med Vzhodom in Zahodom globok prepad. Vzhod zahteva takojšnje in brezpogojno ustavitve poskusov brez kakršnih koli drugih pogojev, medtem ko Zahod vztraja pri ustavitvi poskusov ob sporazumu, po katerem bi nehali izdelo-

Gaulle otvoril volilni boj v Franciji, je prišlo do neredov in pretepov. Položaj v Franciji je zdaj že jasnejši: desnica je pretežno odobrila de Gaullovo smer v politiki, levica pa je — predvsem komunisti — osnutek ustave zavrnila. Toda še vedno ni enotnosti na levi. Trezno misleči človek v Franciji pa je sit enih in drugih. On hoče boljše življenje in se mu je parlamentarna igra vedno bolj gnusila, posebej tisto, kar se je dogajalo za kulisa. Tudi ni mogel reči, da so generala de Gaulle pri sestavljanju novega osnutka ustave vodile slabe pobude. Toda pobude še niso dovolj. Francija bo morala predvsem razvozlati alžirski voz, nova ustava pa ga je le še bolj zavzela.

Z zborovanj v Brežicah

(Prenos s 1. strani)

Na razpolago so veliki krediti za napredek kmetijstva, je nadaljeval tov. Leskošek, toda ti krediti so strogo pogojeni. Nalaganje denarja v kmetijstvu mora biti dobro in vnaprejšje premišljeno. Sredstva in kredite bomo dajali samo tja, kjer bo organizirano z zadrugami čvrsto pogodbeno sodelovanje. Investicije morajo biti kar najbolj gospodarske, to pa lahko dosežemo samo na velikih površinah v kooperaciji in za daljšo dobo.

»Kmetje morajo videti, da proizvodnja na malih parcelah ni rentabilna, ker tam ne moremo izvajati agrotehničnih mer in uporabljati mehanizacije, je dejal tov. Leskošek. »Družbena sredstva, ki se nalagajo v investicije v kmetijstvu, morajo dati svoj učinek

v povečani proizvodnji, v večji produktivnosti in ustreznosti morajo socialistične odnose v kmetijstvu in na vasi, je nadaljeval in nato podrobneje govoril zlasti o vinogradništvu, sadjarstvu, poljedelstvu, živinoreji in perutninarstvu v

Spod. Posavju in na Bizeljskem. Poslovna zveza in podjetje »Vino-Brežice« si naj skupno z vsemi zadrugami na tem področju prizadevajo za sodobno obnovo. Pri tem morajo zadruge nastopiti kot organizatorji proizvodnje v ob-

liki kooperacije oziroma vinogradniških skupnosti in prek družbenih in vinogradniških posestev. Vse to je predvideno v perspektivnem planu občine in okraja. To so velike naloge, ki pa pomenijo bodočnost teh krajev in dvig blaginje ljudi, ki na tej zemlji živijo. Z volitvami zadržnih svetov prehajamo na družbeno upravljanje v kmetijstvu, ki bo obnovi na tem področju v veliko pomoč.

Ob koncu je tovariš Leskošek govoril zborovalcem tudi o ozadju gonje, ki jo proti naši državi uprizarjajo Sovjetska zveza, Kitajska, vzhodnoevropske države in Albanija.

Po zborovanju so si ljudje ogledali vinogradniško razstavo v brežiškem gradu, vinko pokušajo in obnavljene vinograde. Desetletnica podjetja »Vino-Brežice«, združena z velikim nedeljskim vinogradniško-kmetijskim taborom, bo zapisana v zgodovini obnove in razvoja vinogradništva na tem področju domovine kot važen mejnik. V tem je tudi njen pomen, združen z lepo manifestacijo naših prizadevnih, poštvalnih in pridnih ljudi.

Plemeniti reševalci

V nedeljo popoldne je šla z dvema otrokoma čez most v Otočcu žena nekoga zdravnika z avto ceste. Stiri letni sinček se je oprljemal podolžnega droga, sin je takoj brez oklevanja skočil v Krko. Ker je otročička medtem voda že potegnila na dno, ga je z zadnjimi močmi rešil. Oče, Ivan Grčar, je takoj splezal po mostnem oporniku do vode in v zadnjem trenutku vzel otroka iz rok svojega sina, ki so mu moči že pojemale. Tudi trenutki otročičkovega življenja so bili šteti. Z umetnim dihanjem ga je obudila učiteljica Ljerkca Dežnik iz Otoča.

Poštvalnemu Ivanu Grčarju starejšemu iz Otoča in njegovemu sinu Jožetu gre vse priznanje. Sinu stavila svoje življenje na kocko, da bi rešila svojega otroka. Njuno plemenito dejanje je rešilo življenje, odgovorni pa naj poskrbijo, da bo ograja mostu v redu!

SLABO ZALOŽEN ZIVILSKI TRG

V ponedeljek, 8. septembra, je bil živilski trg v Novem mestu slabo založen. Napredaj je bilo manj zelenjave in živil, pogrešali pa smo tudi trgovce s Hrvaškega in Ljubljane, ki navadno razstavljajo svoje izdelke. Jajca so prodajali po 30 din, papriko po 30-40 din kg, paradiznike od 35-40 din kg, tižol po 40 din kg, kumare za vlaganje po 80 din kg, zelje po 30 din kg, cvetačo po 30 din kg, melancane po 60 din kilogram, jabolka in bruske po 30-50 din kg, silive po 30 din kg. Tudi na sejmu je bilo manj živinno kot običajno. Prispelali so 770 prašičev in jih prodajali po 2700 do 19.000 din. Prodali so 603 repov.

SAMOMOR

Samomor pod vlakom je izvršil Alojz Lunder iz Cerovega pri Trebnjem 30. avgusta. V družini so se stalno prepirali. Pred samomorom se je življenjsko zavaroval pri DOZ.

Nakup tankerja. Podjetje »Jugotanker« iz Zadra je kupilo v Franciji nov tanker. Dolg je 165 metrov in ima nosilnost 12 tisoč ton.

PRIZNANJE

Za »Naš obisk« danes spet nimamo v zadregi. Iz mape neobjavljenih dopisov smo vzeli pismo, ki nam ga je poslal tovariš Jože Gregel, predsednik občinskega odbora Socialistične zveze v Kostanjevici na Krki. Takole nam je pisal že pred tedni:

Marsikaj bi lahko napisali o tovarišu Smrekarju, človeku, polnem detonega poleta in dobrih zamisli. Veliko bi lahko napisali zlasti o uspehih na kulturno-prosvetnem področju in delu. Morda mu to ne bi bilo prav, morda mu tudi to ne bo všeč, o čemer

»Ponosni smo na tovariša, ki je vreden pohvale in priznanja. To je LADO SMREKAR, upravitelj osemletne šole v Kostanjevici, ki pozna potrebe ljudstva, med katerim živi. Razen dela v šoli se tovariš Smrekar aktivno in vsestransko žrtvuje za kulturno dviganje mladine in odraslih. Kostanjevica je postala znana daleč naokrog prav zaradi razgibane prosvetno-kulturne dejavnosti. Sola v Kostanjevici je ogledalo mesta in vzor drugim dolenskim šolam, pa morda še katerim. Notranja in zunanja ureditev šole, dragocena zbirka v galeriji umetniških slik, modelarska delavnica, vredna več kot 2 milijona dinarjev, ureditev in razširitev šolskega vrta ter parka — vse to je zaslug tovariša Smrekarja in pridnih, marljivih rok kostanjeviških pionirjev, raznih organizacij in posameznikov, ki so s sodelovanjem in praktičnim delom pomagali urediti zamisli upravnika naše šole.

Ni priveditve, manifestacije ali razstave, za katero se tovariš Smrekar ne bi zavezal. V vseh množičnih organizacijah in v društvih del pomaga in sodeluje, njegovo aktivno delo v društvih pa se še posebno pozna. Zdi se nam, kot da v njegovem delu ni zaprek, da jih ne pozna; vedno se pokaže, da so njegove ideje, sposobnost in volja močnejše od ovir, ki se postavljajo našemu delu dostikrat na pot.

Ni priveditve, manifestacije ali razstave, za katero se tovariš Smrekar ne bi zavezal. V vseh množičnih organizacijah in v društvih del pomaga in sodeluje, njegovo aktivno delo v društvih pa se še posebno pozna. Zdi se nam, kot da v njegovem delu ni zaprek, da jih ne pozna; vedno se pokaže, da so njegove ideje, sposobnost in volja močnejše od ovir, ki se postavljajo našemu delu dostikrat na pot.

Notranjepolitični tedenski pregled

Najboljši izvoz

Pravilo, in ne bres razlogov, da je turizem najboljši izvoz. Mnogim deželim prinese turizem tudi 40% vseh deviznih sredstev. Seveda, to velja le za majhne dežele, toda v vsakem primeru je turizem pomembna gospodarska panoga, ki je nikakor ne kaže zanemarjati. Naš povojni turizem je le počasi napredoval. Če danes gledamo varoke, moramo priznati, da smo tega precej krivi sami, kajti pokazali smo premalo organizacijskega smisla za to, da bi privabili tuje v našo prelepo deželo. Lansko leto so bili pravzaprav doseženi prvi vidnejši uspehi. Jugoslavija je obiskalo 499.000 tujcev in se je obisk v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 26%. Število nočnih pa celo za 48%, kar nedvomno dokazuje, da so se tujeji prijetno počutili, sicer ne bi podaljševali svojih dopustov v naši deželi. Močna pa se je povečal tudi obisk domačih turistov. Lanj je obiskalo kopalnice in turistične kraje v planinah ter na morju kar 3.181.000 državljanov. Število domačih turistov se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo za 11%, število nočnih pa za 35%. Tudi to je napredek, saj kaže, da si je mnogo zaposlenih ljudi v industriji in v ustanovah privoščil lep počitek. Lanj je imelo 534 podjetij svoje počitniške domove. V teh domovih je 26.165 postelj. V 199 mladinskih počitniških domovih in v 311 domovih za otroke, ki imajo skupaj okoli 50.000 postelj, je letovalo nekaj sto tisoč mladincev in otrok.

Lanski uspehi so torej napovedali, da bomo vendarle postali tudi turistična dežela. Nismo se motili. Letošnje številke kažejo, da bo dosegla Slovenija izreden uspeh. V prvem polletju je prenočevalo v Sloveniji 675.000 turistov. Število domačih gostov se je povečalo za 25%, število inozemskih turistov pa kar za 41%. Med tujimi turisti, ki so letos obiskali Slovenijo, so na prvem mestu Nemci. Ze v šestih mesecih jih je bilo pri nas okoli 20.000. Na drugem mestu so Avstrijci, ki jih je letos 61% več. Angležev, ki so obiskali Slovenijo, je bilo letos 7.000, to je 44% več kot lani.

Med posameznimi turističnimi kraji, v katerih se je zelo povečal obisk, so v Sloveniji Bled, vsa obmorska mesta, Portorož, Piran, Strunjan, Ankaran itd. In nekateri kraji na Gorenjskem. Prav razveseljivo je, da se obisk povečuje tudi v naših dolenskih krajih. V Smarjeških Toplicah se je število gostov povečalo za 36%, v Dolenjskih Toplicah pa za 31%. Manj gostov kot lani je bilo le v Čateških Toplicah in sicer za 14%.

Seveda bi bilo napak, če bi se s tem zadovoljili. Če primerjamo porast obiska v obmorskih krajih s porastom obiska na Dolenjskem in Gorenjskem, ugotovljamo, da se je obisk na morju povečal tudi za dvakrat, celo trikrat, medtem ko je v notranjosti sicer večji, toda nikoli še enkrat večji. V vsakem primeru smo prepričani,

POZARI

Zadnji dan avgusta je bila v Krasincu pri Metliki veselica, zvečer pa je na gospodarskem poslopiju Janeza Jakoviča izbruhnil požar. Škoda je za 800.000 din, poljeje pa je bilo zavarovano le za 800.000 din. Ogenj je bil potaknjen. Storitelj je neznan.

Ponoči od 25. na 26. avgust je na Vinici izbruhnil požar. Povzročitelj — cigaretni oporek! Lastnik je požar pravočasno opazil in ga sam omejil.

4. septembra zvečer je v Veliki Dolini na stavbi Franca Čovca izbruhnil požar. Na seniku je prenečeval V. A., ki je zaspal z gorčo cigareto, torej požig iz malomarnosti. Storitelj je dejanje priznal. Zgorelo je približno 3000 kilogramov sena in gospodarske postelje.

V Kanjarici — najvišja mesečna proizvodnja premoga

Kanjarški rudarji so dosegli v avgustu nov uspeh. Nakopali so 3900 ton premoga in tako dosegli do sedaj najvišjo mesečno proizvodnjo. Letos so nakopali v prvih osmih mesecih za 8 odstotkov premoga več kot lani v istem obdobju ter kljub težkim delovnim pogojem povečali storilnost. Tako se je dvignila jamska storitev za 10 odstotkov, rudniška pa za 8 odstotkov.

V letni režiji so začeli izdelovati tudi betonske oblikovance, težeke 42 do 45 kg, s katerimi bodo v bodoče permanizirali vse jamske proge in vpadnike, ki bodo predvidoma v uporabi po več let. Na podlagi podatkov vsestranskih opazovanj je bilo namreč z rentabilnim računom ugotovljeno, da je smotrno z betonskimi oblikovanci utrditi sleherni jamsko pot, ki bo služila svojemu namenu vsaj pet let. Nadaljnja uporaba predstavlja čisti prihranek vzdrževanja glede delovne sile kakor tudi materiala, predvsem jamskega lesa.

PAZITE, DOKLER JE ČAS!

Lovro Erjavec iz LRH je 16. julija potoval z vlakom iz Ljubljane v Karlovac. V notranjem žepu sukunja je imel večji denarni zmesek. Sukunja je sikel, ga ovesni na ključko in zaspal. Ko se je zbudil, je ugotovil, da je okraden.

Zeparji se pojavljajo na sejmih. Tako je žepar A. S. iz Prebuckova pri Varazdinu na sejmu v Metliki 3. septembra izvršil več žepnik tatvin. Bil je pravočasno prijeto. Kmetije, bodite na sejmih previdni!

raj vse jamske proge in vpadnike, ki bodo predvidoma v uporabi po več let. Na podlagi podatkov vsestranskih opazovanj je bilo namreč z rentabilnim računom ugotovljeno, da je smotrno z betonskimi oblikovanci utrditi sleherni jamsko pot, ki bo služila svojemu namenu vsaj pet let. Nadaljnja uporaba predstavlja čisti prihranek vzdrževanja glede delovne sile kakor tudi materiala, predvsem jamskega lesa.

Kot podivjan konj...

Proti kršilec cestnega reda naj uporabljajo organi ljudske oblasti še ostrejšje ukrepe

Plaoha, ki je zalila Novo mesto, je ravnokar prenehala. Sončni žarki bodo kmalu spet prodri skoz oblake in osušili cesto, ki je zdaj mokra. Mimo prodajalne Peko po Cesti komandanta Staneta pripelje motor. Motorno kolo je starejše izvedbe, znamke Puch, visoko, tudj voznik je visok.

Nenadoma ga na ovinku zanesse. Z nogami skuša utjeti ravnotežje. To se mu sicer posreči, toda motor skače in pleše pod njim kot podivjan konj. Pred Dolenčevto mesnico ga zanesse na pločnik. Toliko da ne udari z zadnjim kolesom ob ženo z otrokom, nato poskoči naprej. Pešči so se še razbežali kot kocki, kadar plane med njih jastrebov. Motorist pa pleše s svojimi »konjičkoma« še naprej in je zdaj na sredi cestišča, zdaj na robu, odkoder ga končno ne zanese pri Goleževih mesnicah na pločnik, kjer mu uspe motor izključiti. Obstal je pred milničnoma, ki sta njegov ples ves čas opazovala. »Vozniško dovoljenje, prosim! Neznanec zbeganega obraza šče po žepih in ponudi zahtevani dokument.

vozniški motornih vozil jih prekažajo, saj so povzročili 40% vseh nesreč, vozniki vprežnih vozil 12% in pešci 7%. Odstotek nesreč, ki so jih povzročili čilji kolezarji je zelo velik. Vzrok je groba nediscipliniranost kolezarjev.

Gotovo bo potrebno poostriiti ukrepe proti rušilec cestnega reda. Kolezarji se bodo morali naučiti na kriziščih pokazati smer poti z roko. Ljudska milica bo pričela ustavljati tudi kolezarje in pregledovati, če so na dvokolesnih potrebne varnostne in signalne naprave. Vinjenim voznikom in kolezarjem bodo odvzeli vozila in jih tako v času pijanosti izključili iz prometa. Poudariti pa moramo, da je opaziti, da se je disciplina voznikov vprežnih vozil izboljšala.

Naše ceste so slabe, slabo vzdrževane in preobremenjene, saj promet iz dneva v dan narašča. V okraju je 2732 voznikov motornih vozil. Od tega je poklicnih voznikov 723, ostalih 2009 pa je amaterjev.

Marsikdo, delavec ali uslužbenec, oče, mati ali otrok, ki je odšel zjutraj zdrav zdoma, se ne vrne, če se pa vrne pride k domačinu huje ali laže poskodovan. Mnogokrat trpi posledice vse življenje. Postaj je števje prometne nesreče. Naša življenja so v nevarnosti, zato smo dolžni truditi se vsi, da jih ohranimo!

da so dolenski kraji storili premalo, da bi privabili domače in tuje turiste. Res, v Dolenjskih Toplicah grade nov bazen (šal bo dograjen za letošnje sezono nekoliko prepozno), toda hkrati se moramo zavesti, da se da turizem pospeševati tudi brez uglednih hotelov (šeprav tega ne podcenjujemo).

Samo kot primer naj navedemo Gore njo vas nad Škofjo Loko. V vasi ni niti hotela niti bazenov niti toplih vrelecev, velikih godov in Poljanščice, ki je nad jezom primerna za kopanje. Kljub temu je bilo letos v tem kraju veliko domačih in celo lepo število tujih gostov. V edini gostilni so gostom nudili odlično in ceneno hrano, vaščani pa so pripravili svoje sobe za sprejem obiskovalcev. Vse, kar je najtežje, so postavili v sobe, ki so jih oddajali in z neverjetno skrbjo so si pridobili naklonjenost turistov. Vedno so jim bili pripravljeni nuditi manjše in večje usluge, prali so jim, likali, celo šivali, tako da so se gostje (to jim radi verjamemo) počutili, kot pravijo sami, celo bolje kot doma. Skratka, v Gorenji vasi so znali s prizadevanjem delom organizirati prve začetke turizma. Glas o lepota, gostoljubju, odlični prehrani je segel preko meja in to je najboljši zagotovilo, da bodo imeli vedno več obiskovalcev, s tem pa tudi možnost, da si zgradi tudi nova gostišča. Zadruga, ljudski odbor in turistično društvo, ki organizirajo in skrbje za turizem, imajo od tega že sedaj nekaj dohodkov. Res dohodki, ne greča v desetine milijonov, sešasoma pa bodo pridobili več sredstev, kar bo konec koncev koristilo občini. Na tem primeru se pač lahko učimo.

Od 1. januarja letos do 31. julija je bilo na območju našega okraja 186 prometnih nesreč. Stiri smrtni trtve, med njimi 1 otrok, 36 oseb huje, 35 laže poskodovanih, 9 milijonov dinarjev škode. To je davek, ki smo ga plačali... 67 odstotkov nezdgo je bilo zaradi neprimerno hitrosti, nepravilnega srečanja in obračanja, neupoštevanja prednosti na kriziščih, drsenja ali zanašanja vozila, nepazljivosti voznikov, pomanjkanja izkušenej in vpliva alkoholnih pižac. Nekaj nesreč je bilo zaradi vožen brez luči, tehničnih pomanjkljivosti vozila in upravljanja vozil brez vozniškega izpita.

Kolezarji so letos povzročili 60% vseh prometnih nesreč, le

TRGOVSKO PODJETJE »JEZERSKO« na Jezerskem razpisuje delovno mesto računovodje (računovodkinje) Pogodi: srednja ekonomska šola ali večletna praksa v računovodstvu Plača po tarifnem pravilniku Samske stanovanja na razpolago.

Sevniška panorama

SPREHOD

Ko sem izstopil v Sevnici iz vlaka, sem se začudeno vprašal: »Kje pa je Sevnica?« Ni je. Videl sem samo nekaj hiš na levi in malo več na desni. Na levo pelje ena cesta, na desno dve. Odišli smo se za desno stran. Seveda me priznam, čeprav je morda malo tudi res, da je k tej odločitvi pripomogel napis na bližnji zgradbi: »Kolodvorska restavracija.«

Njive, travniki, sadovnjaki in hiše: to je Sevnica, je bil moj prvi vtis — vendar ni povsem tako. Sel sem dalje. Nasproti mi pripelje »TAM« in znajdem se v oblaku prahu, da bi skoraj izgubil orientacijo. Z laškimi pivom poplahnem suho grlo in grem naprej. Srečam gospodinjico Fani Vajs z otrokom: »Česa si pri vas najbolj želite?«

»Tiakovane ceste! Veste, nekaj časa so ceste škropili z neko snovjo, ki se je na površini ceste strdila in se zato prah ni dvigal. Zdaj so s tem prenehali, najbrž nimajo denarja.«

Srečujem vedno več biciklov in ljudi. Hiše stoji sedaj že strnjeno ob cesti. To so skoraj same trgovine, Sevnica je močan trgovski center; zvem, da je ta trg z 2200 prebivalci na 25. mestu v Sloveniji po prometu v trgovinah. Pred Komunalno banko grečam dijaka Toma Vačovnika z dvema majhnima zavitkoma v roki.

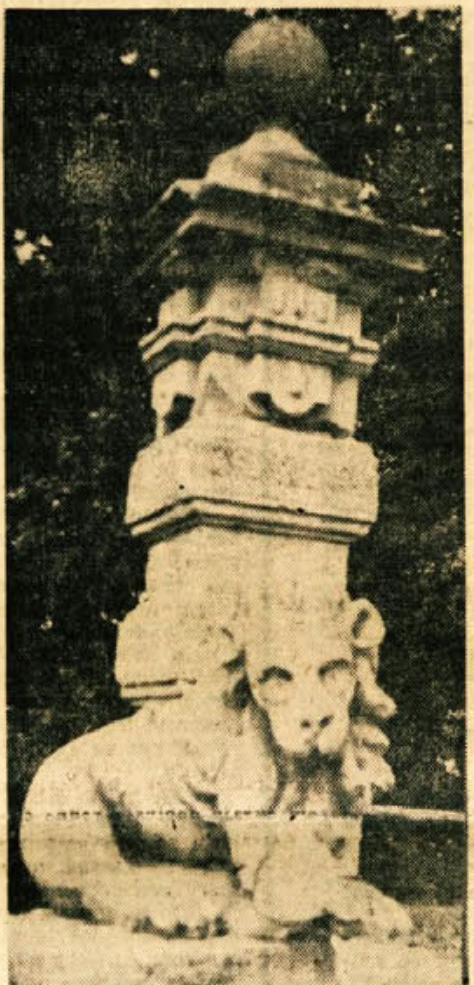
»Imate malo časa?«, ga vprašam.

»Ne, nimam.«
»Čudno, da dijak med počitnicami nima časa.«
»Veste, doma kuham,« mi je pojasnil, ker so starši v službi. Zaupal mi je tudi, da kuha že brez kuharske knjige in da sta v zavitkih, ki ju nosi, pudling in sol. Dekleta: Tomo je lep fant in dober kuhar!

Na trgu urejajo Sevničani novo trgovino. Tu so bile tudi tri stojnice: na eni so prodajali klobuke, na dveh spominčke. Pred neko izložbo sem ujel pogovor dveh žensk: »Ja, ja, tite cekarji so že lepi, imajo pa to slabo lastnost, da ti lahko kdo na vlak ali v gneči kaj sune iz njega.«

Na hribočku nad trgovino bdi kot stražar star grad. V potoku ob poti na Kmetijsko gospodarstvo plavajo miade račke. Tu ima svojo delavnico Jože Šeško.

»Delate, mojster?«
»Delamo in plačujemo davke.«
»Ste bili kdaj vključeni v mizarjsko zadrugo?«
»Bilo je tako: v začetku so nas silili v zadrugo, pa mi ni-

● Občinsko podjetje Kremenica Krmelj ima zadnje čase velika naročila za dobavo kremenčevega peska. Delno je temu vzrok pomanjkanje nekaterih vrst peska v rudnikih Kremenca Novo mesto, delno pa tudi velike potrebe avto ceste po pesku, ki ga uporabljajo pri asfaltiranju.

Želje in načrti

Zvonko Kranjc, načelnik oddelka za gospodarstvo ObLO Sevnica, nam je povedal: »Osnovna sredstva naše lesne industrije so močno izrabljena. Edina izjema je Mizarska produktivna zadruga. Zato bomo do leta 1961 dali kar največ za rekonstrukcije lesne industrije ter preselili Koptarno v industrijski del mesta, ki je predviden v urbanističnem načrtu. Skušali bomo tudi rešiti vprašanje uporabe izluženega lesa »Jugotanina« Sevnica.

Tudi v kmetijstvu nas čakajo do leta 1961 obsežne naloge, kaj predstavlja kmetijstvo 64 odstotkov našega življenja. Določiti bomo morali živinorejske in sadjarske okolišje, ker sta to edini veji kmetijstva, ki imata na našem področju bodočnost. V okolici Koptarja bomo skušali gojiti hmelj. Te naloge bomo lahko izpolnili le v obliki pogodbenega sodelovanja v kmetijstvu.

Z obrtništvom ni posebnih težav, razen manjšega pomanjkanja obrtnikov na podeželju. Tudi z našo trgovino se lahko pohvalimo. Razvija

se v pogojih ostre konkurence. Kmetijske zadruge so trgovske poslovalnice, kjer so le bili dani pogoji, že opuštene. V okolici je premalo prodajalcev. Potrebujemo specializirano trgovino za avto dele. Naši prizadevani trgovci bodo gotovo kos tem nalogam.

Gostinstvo je naša senčna stran. Čutimo, da smo se razvili preveč v smer lesne industrije. To skušamo popraviti tako, da bi razvili gostinsko turistično dejavnost. Lani smo vsa gostinska podjetja nizko pavšalizirali in se dogovorili, da smejo izplačati 14 plač na leto, ostali dobiček pa morajo investirati v opremo. Večina naših gostinskih obratov ima zdaj hladilnike, obnovljeni so po najboljših močeh, vendar pa je to vse premalo. Da bi dvignili gostinstvo in turizem na dostojno višino, bomo morali izvršiti tri velike naloge: urediti in modernizirati ceste skozi Sevnico, zgraditi sodobno odprto kopalnišče v Sevnici ter zgraditi večji hotel s primernimi števili ležišč.

Ob praznovanju praznika občine Sevnica dne 14. septembra 1958 čestitajo k vsem doslej doseženim uspehom v gospodarstvu in drugih dejavnostih vsem delovnim ljudem v občini naslednja podjetja, ustanove in organizacije:

Občinski ljudski odbor Sevnica

Občinski komite ZKS — Občinski odbor Socialistične zveze — Občinski odbor Zveze borcev

JUGOTANIN • KOPITARNA • Mizarska produktivna zadruga Sevnica — Splošno trgovsko podjetje Sevnica — Trgovsko podjetje SLOGA Sevnica — Rudnik rjavoga premoga Krmelj — KREMENICA Sevnica — Komunalna banka Sevnica — Gozdarska poslovna zveza ZASAVJE Sevnica — Komunalno podjetje Sevnica — Radio mehanika Sevnica — Kmetijska zadruga Sevnica — Kmetijska zadruga: Tržišče — Kmetijska zadruga Sentjanž — Kmetijska zadruga Studeneč — Gostinsko podjetje Sevnica — Lekarna Sevnica — Zdravstvena postaja Krmelj — Valjni mlin Sevnica — Zadrugo gostinstvo — Trgovsko podjetje »Mirna« Sevnica — Konfekcija LISCA, Sevnica.

Z novimi delovnimi uspehi in prizadevanji nameravamo tudi v bodoče prispevati kar največ za zvišanje življenjske ravni delovnega ljudstva občine Sevnica in vse naše socialistične domovine!

Maketa spomenika padlim borcem NOV, ki ga bodo v nedeljo dopoldne odkrili v Sevnici. Spomenik je eno zadnjih del mojstra Plečnika, njegovo zamisel pa je uresničil arh. Pengov

● Novi hotel bodo pričeli verjetno kmalu graditi v Sevnici. Investicijski program že pripravljajo, potrebna sredstva so zagotovljena. Investitor bo gostinsko podjetje Sevnica

● Avto garaže in večjo mehanično delavnico gradi Avto moto društvo Sevnica. Predvidevajo tudi proizvodnjo aluminijastih delov za potrebe Mizarske produktivne zadruge Sevnica

● Lastne menze ima večina industrijskih podjetij v Sevnici, kot Koptarna, Jugotanin, Mizarska produktivna zadruga in Splošno trgovsko podjetje. Tu dobivajo delavci topele dopoldanske obroke hrane za 20-40 dinarjev.

● Prihodnje leto spomlad bodo asfaltirali trg v Sevnici. Načrti za regulacijo in asfaltiranje ceste od železniške postaje do Smarja so že pripravljene. Predračun stroškov je 106 milijonov dinarjev. Dela bodo urenili postopoma.

14. september

14. septembra 1943 so borci NOV napadli Koptarno v Sevnici, uničili več strojev in odnesli glavni gonilni jermen. Nekaj dni kasneje so borci 15. divizije napadli Boštanj, kmalu zatem tudi rudnik Krmelj ter onesposobili jašek. Partizanske puške so zapokale tudi v tem, od Nemcev okupiranem področju. V spomin na to praznuje občina Sevnica letos prvič 14. september kot občinski praznik.

Na naši sliki je lev iz Sevnice. Mnogo let je že preteklo, kar ga je izklesala kiparjeva roka. Postavili so ga pri vhodu v sevniški grad na hribu nad mestom. Kakor zamaknjen opazuje strehe sevniških hiš, ki se stiskajo ob hrib, vrvež na ulicah in leni tok Save. Razigrani otroci so mu z raznimi kričnimi barvicami obravali oči. Njegov pogled je hudomušen, pa hkrati resen. Videl je že marsikaj, že več se mu obeta v prihodnosti. Slučajnemu opazovalcu se zazdi, da trepeče v njegovih očeh odsev nove asfaltirane ceste, urejenega trga, bazena, polnega kopalcev in veselega vrišča, skratka nove Sevnice, ki nastaja, polna tovarniških dimnikov, novih stanovanjskih hiš ter veselih in delavnih ljudi.

Vse to bo dala in že prinaša prihodnost. Pridne roke Sevnčanov jo ustvarjajo.

VSAK ZA MILIJON...

Pred trinaajstimi leti so v tem delavnici nekdanje Jugotanine usnarne obdelali prvo desko. Sedem mizarjev, skoroda golih rok, se je takrat združilo v mizarjsko produktivno zadrugo. Sedem skobilčev, nekaj kladiv in deset bilov v rokah, ki so ga premožili; o strojih takrat še sanjali niso. Pričeli so, močni in neopogljivi kot pravi samorastniki.

Mizarska produktivna zadruga Sevnica je danes znana po vsej Jugoslaviji, še posebno pa v tujini. Lepo posloje, ki so se vanj vselili sevniški mizarji leta 1951, je že zdaj kakor novo. Zgradili so ga sami, samo enega zidarja so najeli za gradnjo. Največ so prispevali mi-

zarji s prostovoljnimi delom ob nedeljah in v prostem času. Leta 1946 so prevzeli prvo večje naročilo: izdelavo opreme za sanatorij v Knezovem selu pri Nišu. S tem je mizarjska produktivna zadruga Sevnica naredila prvi korak v smeri novega razvoja; izdelave visokokakovostnega pohištva. Cpremilij so vrsto velikih hotelov in zdravilišč, izdelali opremo za 19 kabinetov Zveznega izvršnega sveta, opremili republiško skupščino LRS ter prodali vrsto garnitur, ki krasijo danes palače v Ameriki. Izdelujejo samo stilsko slogovno pohištvo po naročilu. Dve zlati kolajni, posebna diploma in pet let izvoza so samo delček doseženih uspehov.

Več kot petdeset milijonov so vredna osnovna sredstva Mizarjske produktivne zadruge Sevnica danes. S čim so začeli leta 1945, smo že povedali. Najsoodobnejši električni Siemensov vlagometer imajo. Samo rahlo ga prisloniš ob desko in že pokaže odstotek vlage lesa. Več kot petdeset milijonov so vred. Na osnovna sredstva, družba pa je prispevala zanje le 7 milijonov. Vse ostalo so ustvarili sami. Kako? Niso delili plač iz dobička, ampak kupovali stroje.

Naročniki iz Amerike so zelo natančni. Ko je pogodbeni rok prekažen, zaračunajo penale in radi odpovedo pogodbo. Izjema je Mizarska produktivna zadruga Sevnica. Na naročeno pohištvo čakajo Američani tudi leto dni, ne da bi sitnarji ali odpovedali pogodbo. Kakovost, ki je pri nas tako pogrešamo, igra tu odločilno vlogo.

Največ delajo iz vezanega lesa in raznih svetlih furnirjev. Za izvoz predvsem pohištvo iz orehovega furnirja z intarzijo. Leta 1945 jih je bilo šest, danes jih je 112. Ljudje različnih let, Toda vsak od njih ustvari na leto za milijon dinarjev bruto

Pri sevniških sadjarjih

Z obiska na Kmetijskem gospodarstvu Sevnica, za katerega so nekateri okoliški kmetje še leta 1954 govorili: »Kaj zapravljajo čas s sadjem! Bolje bi bilo, da bi sejali pšenice in sadili krompir...« Danes govorijo prav ti ljudje že čisto drugače

Bogata prva letina — in sadovnjak se toliko obeta!

»Letos je naš nasad priljubljen jablan dobro obrodil, čeprav je bila prva rodnost predvidena šele v prihodnjem letu. To je zahvala zemlji in jablan za obilno gnenje in za pravočasno in zadostno škropiljenje«. Nam je dejala upravnik Kmetijskega gospodarstva v Sevnici inž. Vida Cimperšek

Tovarišice Justa Rome, računovodkinja Gospodarstva, pa nam je prikazala razvoj in težave, s katerimi so se borili. Kmetijsko gospodarstvo Sevnica je nastalo leta 1954 z združitvijo ekonomije ministrstva za zdravstvo LRS in kmetijske delovne zadruge Boštanj. Obe posestvi je združila okrajna zadruga zveza Krško in dala novoustanovljeno Gospodarstvo kredit 11,8 milijonov dinarjev. To leto so zasadili 5 hektarov nasada nizkopri-tilnih jabolk in uredili 18 hektarov drevesnice. Sadeže so kupili v Banatu.

Okoliški kmetje so zelo črno gledali na novoustanovljeno Gospodarstvo. Govorili so, da bi bilo bolje, če bi sejali pšenice in sadili krompir; rezali so mrežo, s katero so bili nasadi ograjeni in pukali sadeže. Pravega razumevanja ni bilo niti s strani okrajnega ljudskega odbora Krško, ki je hotel odzvati Gospodarstvu del zemlje za zgraditev stanovanjskih hiš. To je prepričala Glavna zadruga zveza Slovenije. V letu 1955 so zasadili nadaljnjih 9 hektarov sadovnjaka, ven-

dar že s sadikami iz lastne drevesnice. Uredili so še 1,8 hektara drevesnice. To leto jim je začel napajati voluhar; začeli so ga takoj zatirati z zastrupljanjem, lovljenjem s pastmi in z zaprejanjem rovov s cimigom. V teh dveh letih so imeli dohodke samo od živinoreje; Nasad: so obdelovali z najetimi stroji

Leta 1956 so kupili traktor Fiat gosničar, s katerim izvršujejo vsa dela, ki so potrebna za nego sadovnjaka (oranje, okopavanje in škropiljenje). To leto so prodali prvih 30 tisoč sadež v glavnem v Sloveniji in Makedoniji Gospodarstvo v tem času ni imelo izgub, čeprav se je moralo vzdrževati v glavnem samo.

Leta 1957 so drevesa že lepo cvetela, a je ves pridelek uničila slana. Pričeli so z obnovo novih 14 hektarov sadovnjaka srednje debelih jablan, za kar so dobili kredit pet milijonov dinarjev od Zveze združenih kmetov.

Letos se je posestvo v pridobitvijo obrata Impolce in nekaj gozdov razširilo na površino 160 ha. Zaradi tega in v zvezi s planom republiškega odbora za sadjarstvo so razširili drevesnico iz zmožnosti 33 tisoč na 50 tisoč sadežev letno. V letu 1958 bodo lahko od dali že 89 tisoč sadežev. Tako življenje drevesnice se predviden za prihodnjih dvanajst let. Za nasad priljubljen jablan je bila predvidena prva rodnost šele leta 1959, vendar gojnice zaradi dobre in pravilne obdelave ro-

dile že letos. Letina obeta pridelati 10.000 kilogramov na hektar. Pločovi so izredno lepi. To je samo kabinetno sadje, ki je predvideno za izvoz.

To pomlad so okoliški kmetje spoznali uspeh gospodarstva in začeli hoditi k njim po nasvete: kakšno sadje bi sadili in kako bi obnovili sadovnjake. Danes ima Gospodarstvo ugled ne samo pri

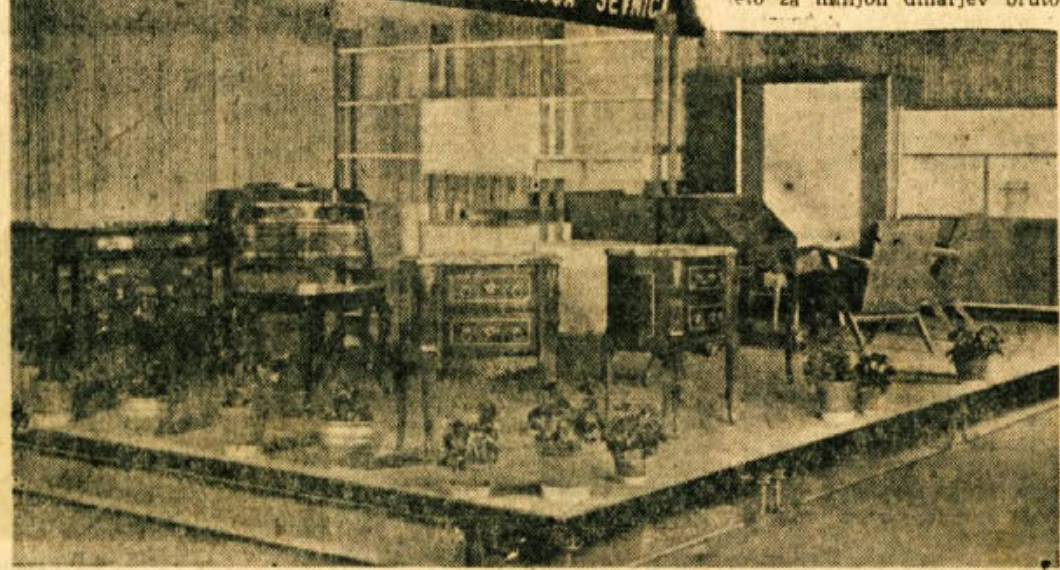
domačih kmetih, ampak pri sadjarjih vse Slovenije. Od leta 1956 dalje ima gospodarstvo močno oporo tudi pri občinskem ljudskem odboru Sevnica.

Problem posestva je še kvalificirana delovna sila, katere ne morejo dobiti, ker nimajo lastnih stanovanj. V načrtu imajo zgraditev deset stanovanj in popravilo upravne zgradbe. Obnovili bodo nadaljnjih 13 hektarov sadovnjaka. Posestvo je in bo usmerjeno v drevničarstvo in sadjarstvo, pomočna panoga pa bo govedoreja.

● Zdravstvo je v občini zelo razvito. Ustvarili so že potrebne pogoje za preventivno zdravljenje. Imajo dva zdravstvena doma (v Sevnici in enega v Krmelju) ter posvetovalnico za mater in otroka v Sevnici. V teh zdravstvenih ustanovah dela pet zdravnikov s splošno zdravniško prakso. Zobno ambulanto imajo v Sevnici in v Krmelju. Zboždravstveno službo opravljajo zdravnik stomatolog, dva dentista in več zobotehnikov Svet za zdravstvo učinkovito posega v

zdravstveno problematiko. V Sevnici imajo tudi dva rešna avtomobila in dežurno službo v Zdravstvenem domu. V okraju upajo biti občina z najboljšo organizirano zdravstveno službo.

● Dve sodobni mesnici namerava graditi Kmetijska zadruga Sevnica. Hkrati bodo gradili tudi manjši mesno predelovalni obrat. Ena od mesnic bo v Sevnici, druga pa v Smarju, kjer je industrijski predel.

Izdelki sevniških mizarjev dosegajo na vseh razstavah in velesejnih najvišja priznanja

SPORED PROSLAV

- PETEK, 12. SEPTEMBRA:**
ob 20. uri: v domu »Partizan« Sevnica, predvajanje filma »Ne obračaj se sinko«.
- SOBOTA, 13. SEPTEMBRA:**
ob 8., 10. in 13. uri: predvajanje istega filma v domu »Partizan« v Sevnici za šolsko in ostalo mladino;
ob 9.30 uri: odkritje spominjske plošče padlim gasilec družstva v Sevnici v gasilek domu;
ob 10. uri: otvoritev gospodarsko-kmetijske razstave v gasilek domu v Sevnici;
ob 20. uri: gostovanje celjskega gledališča z dramo »Na slepem tiru« v domu »Partizan« v Sevnici.
- NEDELJA, 14. SEPTEMBRA:**
ob 5.30 uri: budnica godbe na pihala iz Kapel;
ob 8. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora Sevnica v sejni sobi;
od 8. do 9. ure: promenadni koncert godbe na pihala na glavnem trgu v Sevnici;
ob 9. uri: skupen odhod k odkritju spomenika padlim borcem pri železniški postaji Sevnica;
ob 10. uri: slavnostni ob odkritju spomenika;
ob 11. uri: kulturno zabavna prireditev v domu »Partizan« v Sevnici.
Gospodarsko-kmetijska razstava bo odprta od 13. do 20. septembra 1958.
- ODKRITJE SPOMENIKA PADLIM BORCEM NOV V SEVNICI**
- 14. SEPTEMBRA OB 10. URI:**
- Otvoritveni govor o pomenu občinskega praznika (Koman Karel — predsednik ObLO)
 - Moški pevski zbor zapoje dve partizanski pesmi
 - Zborovska recitacija učencev osemletne šole Sevnica
 - Sravnostni govor ob odkritju spomenika (govori in odkrije Kolar Slav) med odkritjem igra godba na pihala žaino korčeničco
 - Polaganje vencev gospodarskih, društvenih in političnih organizacij na vzožnju spomenika
 - Odhod mednarodnih patrolj z venci Občinskega odbora ZB Sevnica k spomenikom in spominjskim ploščam na teran (Čbukovje, Zabjek, Bučka, Studeneč, Krmelj, Mežovec, Sentjanž, Vel. Cirknik, Boštanj in Sevnica — sodišče)
 - Partizanska korčeničca — zgrga godba na pihala
 - Zaključek slavnosti ob spomeniku.

ODBOR ZA PROSLAVO

Mladina in kmetijstvo Zazvonilo je...

Razširjeni plenum okrajnega komiteja LMS Novo mesto je pretekli petek razpravljala o vlogi mladih združnikov, o volitvah v združne svete in o tem, da mora tudi kmečka mladina pričeti resno razpravljati o kmetijstvu

Približno 45 mladih ljudi je bilo zbranih v sejni dvorani OLO Novo mesto 5. septembra na razširjenem plenumu. CK LMS je zastopal Božo Jurak, prisostvoval pa je tudi podpredsednik OZZ Novo mesto Tone Pirč. Aktivne mladih združnikov so zastopali predstavniki 15 združb našega področja. V uvodnem referatu je Franci Beg med drugim povedal:

«Z novo uredbo o kmetijskih združenjih in združenjih svetih je pred zdruge jasno postavljena njihova vloga pri pospeševanju kmetijstva. Združni sveti prevzemajo v kmetijstvu enako vlogo kot jo imajo delavski sveti v industriji, le s to razliko, da bodo imeli mnogo širše področje dela in se bodo morali boriti za zaostaloostjo v mišljenju naših ljudi — lastnikov zemljišč. Z druge kažejo še premalo zanimanja za aktivne mladih združnikov. Mladina ima pomembno vlogo pri pospeševanju kmetijstva in v boju za večji hektarski donos. Pri uvajanju hibridne koruze, novih vrst pšenice in helmeja je imela mladina marsikje važno vlogo. Te naloge, ki jo čakajo, niso kampanjske; mladi ljudje morajo temeljito spoznavati širše in ožje naloge združevanja svojega področja.»

CAS BEZI! O TEM, KAR JE ZE DOGNANO, NE UTEGNE MO PREMISLJATI

Nato je spregovoril tovariš Tone Pirč: «Ze vsa leta po vone se trudimo vključiti mlade ljudi v neposredno upravljanje proizvodnje. Taka na-

loga stoji zdaj pred nami pri volitvah združnih svetov, v katere moramo povsod vključiti vsaj 30% mladih združnikov. Takoj, ko so zdruge izločile trgovino, so se pokazali večji uspehi na kmetijskem področju. Promet s kmetijskimi pridelki je zelo porasel, zdruge pa so pokazale tudi od 2—10% dobička. Volitve združnih svetov morajo poživeti politično delo na vasi in do skrajnosti razgibati dejavnost vseh družbenih organizacij. Pred nami so tri nagore: *vključiti kar največ mladine v združne svete, pripraviti stvarne delovne programe združevanja in uvesti sodobno agrotehniko.* Cas beži, premišljanje ne utegnemo: Mladi ljudje imajo mnogo boljše pogoje za vključevanje v zdruge, saj so dosežani, ponekod previsoki deleži, odpravljeni. Novi 500 dinarski delež je mogoče plačati v obrokih; zdruge bodo mladim ljudem nudile možnost, da ta znesek zaslužijo. Delež združinskih članov je znižan na 125 din.»

Nato se je razvila živahna razprava predstavnikov mladih združnikov, ki so zelo preprosto in neposredno marsikaj povedali. Kmečka mladina ponekod sama nepravilno gleda na delo v kmetijstvu in želi le v tovarne, čes da je tam boljšji in lažji zaslužek. Slišati je celo pripombe, da doma ostanejo le «bedaki». Mladi združniki delajo povsod poizkuse z novimi kulturami, vrstami semen in umetnimi gnojili. Marsikje nalezijo pri tem na mačehovski odnos zdruge, ki jim dela te-

žave pri dodelitvi zemljišča, sredstev, umetnih gnojil in podobno. Pri tem delu želijo več pomoči od zgoraj, ker ni nikogar, ki bi prišel pogledat njihove uspehe in jim rekel hkrati besedo. Strokovnjaki na terenu kažejo premalo zanimanja za njih in volje do sodelovanja z njimi. Mladi združniki želijo čimveč neposrednih stikov z OZZ. Mnogo agitirajo za nova sortna semena, čutiljo pa neugodne posledice neizpolnjenih obljub glede odkupnih cen in nalog. Ponekod opažajo, da občinski komiteji LMS nimajo pravega odnosa do njih, kmečka mladina pa je zelo občutljiva in se takoj čuti zapostavljeno. Razprava je bila, na kratko rečeno, zelo živahna in mnogovrstna.

ZA BOLJŠE ODNOS MED AKTIVNI, KOMITEJI LMS IN KZ

V njo je posegel tudi predstavnik CK LMS Božo Jurak: «S poskusnim končali» je dejal. «Industrijski delavec proizvode na leto za 2 milijona 700.000 din dobrin, kmečki prebivalec pa le za 177 tisoč dinarjev. Nam to ni vseeno. Mladina na vasi mora krepko posesti v razvoj dogodkov. 380 kmečkih mladincev iz okraja je šlo leto skozi šolo avto ceste; te moramo kar najbolj uporabiti. Nujno moramo utrditi odnos: *aktivni mladih združnikov — občinski komiteji LMS — kmetijska zdruge.* Novomeški okraj je kmetijski, zato mora mladinska organizacija posve-

Dan Ljudske tehnike na Čatežu

V nedeljo, 8. septembra, so člani Ljudske tehnike občine Trebnje praznovali svoj Dan na Čatežu. To je bil prvi praznik iz vrste, da ga bodo praznovali tudi v bodoče, vsako leto v drugem kraju. Najprej so na občinski konferenci, ki se je udeležili tudi vsi vidnejši predstavniki OLO pregledali dosežane uspehe organizacije LT v domači občini in sprejeli načrte za bodoče delo. Novomeška ekipa je nato predvajala tehnične filme. Popoldan je v ocenjevalni vojni tekli motorjeve, srednje težkih motorje in mopedov sodelovalo 24 motoristov. Vzeli so na odsek od Trebnjega skozi Rače selo in Veliko Loko do Čateža. Najboljši je bil Janez Bukovec iz Trebnjega, ki je prejel nagrado.

Odprta noč in dan so solska vrata, kdaj «cvek» dobiš, ti ne pove nobena pratka. (Dlaška — prosto po Prešernu)

Pretekli petek se je začel pouk na novomeških šolah. Večina dijakov je z veseljem stopilo čez solski prag. Osemletki bodo imeli letos v Novem mestu dve s 35 oddelki in približno 1200 učenci, sem izvede-

tudi tisti, ki so se učili angleščino. Tako bomo morali imeti ločen pouk jezikov. Administrativna šola ima dve učilnici in eno strojeopisno. Lanskoleto smo imeli 18 starih pisalnih strojev, ki jih je zvezl od

učencev, v prvi dva pa je bilo sprejetih 62 od prijavljenih 87, vseh namo mnogo sprejeti zaradi pomanjkanja prostora.

Sredstva za obe šoli so priskrbljena, za kar se moramo zahvaliti okrajnemu odboru Zveze borcev, predvsem predsedniku Maksu Vajetu in sekretarju Martinu Pavlinu.

Kakšno je stanje na gimnaziju, sem zvedel pri direktorici, profesorici Palmi Kasesnik. Urniki so že izdelani. Profesori in dijaki so veseli začeti pouka, ki se je začel normalno v vseh sedmih oddelkih s 170 dijaki. So zelo stisnjeni. Zasedeno imajo celo risalnice in fizikalno dvorano. Razred v fizikalni dvorani se bo sečil.

Novi ravnatelj učiteljstva tovariš Smerdu mi je dejal, da bodo pričeli a poukom šele 13. septembra, ko bo delo izpraznilo internat v Smihelju. Pouk bo v prostorih gimnazije. Do 1. oktobra bodo imeli dijaki v internatu samo prenočišče, hrano pa v šolski kuhinji.

Približno število dijakov je 210. Večina jih je iz našega okraja, nekaj pa tudi iz drugih. V prvi letnik je vpisanih 65.

Vzporedno z reformo šolstva bodo pripravili do konca meseca tudi nove učne načrte, ki jih bodo med šolskim letom še dopolnjevali. Dijaki bodo maturirali dvakrat. Na koncu četrtega letnika bo matura iz splošno izobraževalnih predmetov (zgodovina, matematika, en tuj jezik) in enega od naslednjih: biologija, fizika, kemija in zemljepis). Letošnji peti letnik bo delal maturo še po starem, medtem ko bo prihodnji maturirali iz pedagoške skupine predmetov, slovenščine in iz pedagoške skupine, ki si jo bo dijak izbral.

Primanjkuje jim učna moč za slovenščino in srbohrvaščino. Prihodnji pa se o drugih novomeških šolah. J. Prime

podjetij in dala popravo, a borcev. Letos smo dobili še novih 15 strojeopisnic je bila prej v internatu Zveze borcev v Bršljini, zdaj pa je v tukajšnjih prostorih. V drugem letniku imamo 28

profesorov. Na razpolago imamo 16 učilnic, pouk bo dopolnilo in popoldne, a kljub temu nam bo zmanjkalo prostora za tri učilnice, katere bomo dobili verjetno v gimnaziju. Z nadzirdavo telovadnice bomo dobili prostor za vajensko šolo, njihove sedanje prostore pa bo predvidoma zasedla osemletka. Prostor za potrebne tri učilnice bi dobili tudi tako, če bi se stranke, ki stanujejo v šoli, izselile. Vendar to spričo, splošno znane stanovanske stiske, ni upati.

Težave imamo s tem, ker želijo vsi starši, da bi hodili njihovi otroci v šolo dopoldne. Primanjkuje nam učnih moči za nemščino, angleščino in matematiko. Iz okoliških krajev pošiljajo stari otroke raje v mestno šolo kot v vaško.

V petem letniku in naprej bo obvezen en jezik: nemščina ali angleščina; v klastičnih razredih pa tudi latinščina.

Profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

profesor Marn, direktor novoustanovljene Ekonomske srednje šole in Administrativne šole, mi je dejal: «Ekonomska srednja šola je bila ustanovljena v Novem mestu že leta 1945, a je bila šest let kasneje ukinjena. Letos se je prijavilo za sprejem 47 kandidatov, sprejetih pa je bilo 32; od tega samo štiri fantje. Težave imamo s tem, ker so prišli v šolo učenci, ki so se učili nemščino in

Prisrčno in pomenljivo

Tovariš urednik, nemara bi bilo prav in lepo, če bi v vašem listu zabeležili dogodek, ki je na videz skromen in brez senzacije, hkrati pa tudi pomenljiv, spodbuden za našo mladino in je prisrčno razveselil tiste, ki so mu bili po naključju navzoči. Dogodek je res čisto preprost, iz vsakdanjega življenja, pa vendar — nevsakdanji!

Učiteljski maturant (bilo je nekako ob zaključku šole), doma nekje iz Suhe krajine, je bil s sošolcem v neki trgovini na novomeškem Glavnem trgu. Ravno je plačeval, ko je bežno pogledal vren in vzkljnil: «Naš očka!» Pustil je na puitu denarnico, stekel iz trgovine čez cesto in planil okrog vratu svojemu očetu, ki je bil tisti dan prišel v mesto.

Vidite, to je tisti dogodek; prav skromen, kajne, vendar — nevsakdanji. Mlad, korenjaki fant, že maturant učiteljskega, pa ti tako iskreno in «neženirano», kot pravimo, izrazi svojo sinovsko ljubezen do očeta, prav nič v tistem neutemeljenem strahu takega mladega fanta ali dekleta, čes: kaj bodo pa ljudje rekli, če bom kar vpričil drugih objel očeta ali mamo. Ljudje, ki so videli ta prisrčni prizor med očetom in sinom, so bili ganjeni. In nemara je bil ganjen tudi oče, videč, kako mu sin tudi na mestnem trgu in vpričil sošolcev izkaže svojo ljubezen in hvaležnost za skrb in trud, s katerim mu omogoča študiranje.

Mar naj to zabeležimo v pohvalo temu sinu? To gotovo ni treba. Pa vendar zasluži tudi priznanje in mitne duše smemo verjeti, da bo dober vzgojitelj — kakor je ljubezen staršev in lepa, pravilna vzgoja tudi; v tem primeru pokazala enega svojih žlahtnih sadov.

Vidite, tovariš urednik, zakaj se mi zdijo prav omeniti tudi ta dogodek — za lep primer in spodbudo staršem in otrokom, oziroma mladini. Kajti tako lepo je, če mlad sin, živeč v mestu in povrh še dijak, tudi na javnem mestu ne skriva svojega srca pred očetom in materjo, ki sta prišla z dežele in morda v skromni kmetijski obleki in z žuljavimi rokami. Cankar nam je pretresljivo zapisal, kaj je občutil in kako je v globini svojega srca trpel vse življenje, ker je bil sošolcu utajil svojo mater, skromno ženo, ki ga je bila prišla obiskat z Vrhnice. Š.

Počitnice so izkoristili za popravo šol

V občini Videm-Krško so temeljito izkoristili letne počitnice za zunanjo in notranjo ureditev šolskih poslopj. Delovni kolektivi so posvetili temu vprašanju vsa skrb in žrtvovali za ta dela 3 milijone dinarjev iz sredstev za prosto razpolaganje. Najprej so uredili šolsko poslopje v Velikem Podlogu, ki ima sedaj novo pročelje in lepo popravljeno železno vrtno ograjo ter vse ostalo. Na Velikem Trnu so na novo napeljali v šolskem poslopju električno omrežje, obnovili pročelje ter uredili prostor za mlečno kuhinjo, kabinet in sobico za učitelje.

Tudi na Zdolah ima šola novo pročelje, poleg tega pa so prekrili vse ostrošje, preplekali okna in razrede ter na ta način dali šoli po tridesetih letih zo-

pet primerno zunanje lice. S temi sredstvi so si pomagale tudi šole na Senušah in na Raki, kjer so med počitnicami opravili manjša dela.

Vse šole v Vidmu-Krškem imajo sedaj lepo zunanje lice z urejeno okolico. Drugo leto pa bodo posvetili več skrbim nabavi šolske opreme, učil in notranji ureditvi.

V Vidmu-Krškem sta dva otroška vrta. Na levem bregu Save ima vrtec še dokaj primerne prostore, medtem ko na desnem bregu gostuje v slabih prostorih, v sejni sobi TVD Partizana. Ta otroški vrtec je imel s svojimi prostori velike težave.

Nekaj časa je bil v neprimernih prostorih, kjer je sedaj skladišče, nato v bivši kavarni, kjer je sedaj tiskarna, in končno, pa še to začasno, v sejni sobi. O njihovih prostorih so že večkrat razpravljali na zborih volivcev in prišli do zaključka, da je treba čimprej zgraditi primerne prostore za vrtce. Ostalo pa ni le pri besedah, kajti občinski ljudski odbor je dal izdelati načrt za vrtce, ki bo po predračunu stal 7.800.000 dinarjev. Priročna je že tudi lokacija, tako da bodo v kratkem pričeli z gradnjo in do zime stavbo spravili pod streho, spomladi pa z deli zaključili. M.

Novo nahajališče premoga. V Repištu v leskovskem okraju so odkrili nahajališče črnega premoga, ki je zelo primeren za kokostanje. Rezerve znašajo okoli 600.000 ton.

NE ZAMUDITE PRILICNOSTI! VPIŠITE SE V DOPISNI TEČAJ nemščine ali italijanščine PRI DOPISNI ŠOLI V LJUBLJANI

Oba jezika se bosta poučevala na štirih stopnjah. Prvo tri bodo postopoma posredovale znanje sodobnega jezika v govoru in pisavi, četrta, izpopolnjevalna stopnja, pa se bo cepila v dve večji:

- gospodarskoposlovno, ki bo usposobila kandidate za pisмено in ustno poslovno obveščanje,
- književnozgodovinsko in estetsko, ki bo nudila dopisnikom pregled celotne italijanske in nemške književnosti ob najboljših umetniških stvaritvah posameznih dob ter najznačilnejših strujah.

Podrobnejše informacije, programe in prijave dobite pri vseh sindikalnih podružnicah kakor tudi pri okrajnih ter občinskih odborih ZB. Rok za vpis je 15. september. Člani ZB imajo pri šolninah popusti!

Prvi dan

Bilo je v petek zjutraj. Tovarišice učiteljice petih prvih razredov novomeške osnovne šole so toplo, prisrčno kot znajo to samo še mamic, sprejele kakih 150 prvošolčkov. Svetle in temne učke Janežkov, Tomažev, Miheev in Frančkov, Lučk, Marjetic, Mojč, Veric, Borisov, Petrkov, Spel in še mnogih drugih so se za hip zadržale v veliki, bele stene in široka, skoraj ogromna okna, pa še v tablo in klopi, kjer bodo poslej sedeli in skrali prvo učenko kot čebulice na velikem travniku znanja in izobražbe. Samo za hip, ker so jih takoj nato tovarišice že povabile na kratak sprehod. Malčki so pogumno odšli iz šole in zavili v zgornjo kavarno, kjer so jim tudi letos požrtvovalne odborice mestnega Društva prijateljev mladine pripravile sladko malico. Pri vratih kavarne se je nabralo mamic pa tudi nekaj očetov, ki so bili vmes, da kar nisi mogel skozi. Veseli so zrlj vzradoščene obrazke za mizami, ki so hilteli prazniht kozarce malinovca, napolitanke in kečki pa so hrustali pod belimi zobki, da jih je bilo veselje pogledati.

V soboto, ko se je začel pouk, je bila tupa potočena še kakšna solzica. Kaj ne, ko pa vendar ni več mamic pri roki in moraš sedeti skoraj celo uro pri miru. Pravljuje, prve šolske malice in toplja, prijazna beseda tovarišic pa je hitro ustvarila tisto prijetno vzdušje, ki je značilnost nove šole in njenih vzgojiteljev.

Tehnični tečaj na Grmu

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Novem mestu je v soglasju s tajništvo za prosveto OLO Novo mesto ter ob podpori Gospodinjstvenega centra v Novem mestu, Rdečega križa in nekaterih novomeških podjetij organiziral tečaj za tehnično vzgojo in domače gospodarstvo za učitelje novomeškega okraja.

Vsebinsko je bil tečaj skrbno pripravljen in zelo pester, le udeležba ni zadovoljila: od prijavljenih 32, se jih je tečaja udeležilo komaj 14. Zato je bil tečaj namesto predvidenih 10 dni in en teden.

Tečajniki so se seznanili z uporabo papirja, lepenske, siame, rafije, odpadkov usnja, vrvice, vezanjske plošče žice in z električnim materijalom. Tako so pri tovarišičah Baškovičevih in Počkarjevi izdelovali različne okraske, živali iz usnja, mreže, zgibalni papir, prepiatili, lepili siamo in podobno. Tovariš Kucec je pokazal, kako se iz navadnega platana pravi knjigovodsko, za domače potrebe, prav tako knjigovodski papir, kar so tečajniki uporabili pri izdelavi mape, pisemskega nabiralnika, skaljice s steklenim pokrovom za prepražane žuželke in vezavo zvezkov.

Podpisani je tečajnike uvedel v izdelovanje preprostih učil, izdelanje iz dostopnega materiala, celo iz odpadkov. Tako so n. pr. izdelali model parnega stroja, decimalno kuhinjsko in Leonardovo tehniko, ukvirjenico zrcalo, periskop, model daljnogleda s prizmi, kaledioskop, polico z vezmi

Knjigovodski tečaj v Novem mestu

Društvo knjigovodij Novo mesto je 2. septembra letos pričelo z začetniškim knjigovodskim tečajem. Nič manj kot 53 kandidatov se je prijavilo. Visoko število prijaviteljev prča, da je zanimanje za ta sicer težak in odgovoren poklic, preseglo vsa pričakovanja. Prepričani smo bili, da si ljudje z usreznou kvalifikacijo želijo služiti predvsem v komercialni in na tehničnih mestih, medtem ko za knjigovodstvo iz sumljivih vzrokov ni bilo zanimanja. Število prijavljenih kandidatov pa nam je naše pričitanje le omajalo. Res je sicer, da je odstotek v potrebnou kvalifikacijo minimalen, je pa zato nadvse zadovoljivo dejstvo, da se za ta poklic zanimajo ljudje iz proizvodnje.

Kandidati kažejo izredno znanje, in vestno sledijo izvajalnim predavateljem. Kadar se obdelava snov ponavila, da tečajniki vsaj zdaj na začetku snov razumejo in obvladajo. To nas vsakekar navdaja z upanjem da bodo končni izpiti uspešni.

Prvi koraki so torej zastavljani. Priprani, da bo tečaj že v prihodnjem mesecu pokazal svoje sadove, želimo vsem tečajnikom kar največ uspeha.

Uspešna turistična sezona. V prvih šestih mesecih je bilo v naši državi 13% več turistov kot v istem razdobju lani. Tujih turistov pa je bilo v naši državi 70.000 več kot lani v istem času.

za poizkuse iz elektrike, stajalo za baterije, stajalo za žarnice, razdelilno kladu, lučko na baterijo, lučko za nočno omario in podobno.

Na gospodinjstvenem centru je tečajnike tovarišice Češarkova uvedla v predmet, ki je na naših šolah nov, namreč v domače gospodarstvo. Njena predavanja so tečajnikom nakazala metodne spretnosti in sredstva, ki naj se jih pri poučevanju tega predmeta poslužujejo, hkrati pa jih je seznanila z njegovo vsebino. Ker je Gospodinjstveni center prevzel prehrano tečajnikov, so udeleženci tudi v kuhinji praktično delali. Tovarišica Malasova jih je seznanila s sestavljanjem sodobnih izdelkov in pripravo najrazličnejših matic za šolske kuhinje.

Vsi udeleženci tečaja so pokazali izredno voljo in so v težnji, da bi se čimveč naučili, delali tudi izven določenega časa. Ker med rednim delovnim časom zaradi občirnega programa niso mogli vsi izdelati vsak predmet, so izdelovali take stvari sami ali pa so s vaj skicirali načrte.

Ker je bil tečaj skrajšan, poudarek pa bi naj bil na tehničnih izdelkih, saj gre za predmet tehnične vzgoje, je odpadlo lutkarstvo. Kljub temu so tečajniki izdelali vsak po eno glavico za ročne lutke.

Da je tečaj tako uspel ima ne dvomno največ zaslug prosvetni inšpektor Janez Sokanec, ki je kot predsednik komisije za tehnično vzgojo pri okrajnem odboru Ljudske tehnike v Novem mestu poskrbel za vse tehnične priprave.

Tečaj je bil v kmetijski šoli na Grmu, ki je ljubeznivo odstopila svoje prostore na razpolago. Želimo si, da bi ljudska oblast omogočila še več podobnih tečajev, saj pomenijo nov korak v uradniševanju naše šolske reforme. D. M.

Pogled v kostanjeviški otroški vrtec

ZENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ŽENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO

Letos na zagrebškem velesojmu: II. MEDNARODNA RAZSTAVA Lahka služba

V Johannesburghu so odprli servis za varovanje žena. Mož, ki se odpravi na potovanje, na dopust ali v bolnišnico, telefonira na servis, ki za njegovo ženo določi «varuha». To službo opravljajo v glavnem študentje, ki proti primerni odškodnini delajo družbo «slamnatim vdovam». Voditi jih morajo v gledališče, v kino, na ples in tudi sicer v družbo.

KUHINJA — načrtovanje in oprema

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je izdal knjigo pod tem naslovom, ki je rezultat večletnega dela Zavoda na področju opreme in pripomočkov v sodobni kuhinji. Knjiga je prva te vrste v državi. Hkrati je izšla tudi v srbo-hrvatskem jeziku. «Kuhinja» ne bo samo dragocen pripomoček vsem, ki si želijo nove opreme stare kuhinje ali novo kuhinjo v novem stanovanju, temveč tudi nizozemskim delavcem in projektantskim uradom, kot stanovanjskim skupnostim in hišnim svetom. Veseli je bodo tudi učitelji, ki bodo na osemletskih poučevali domače gospodarstvo, kjer je v njeni načrt vključen tudi pouk o sodobnem opremljanju stanovanj.

Knjiga je razdeljena na več poglavij, ki obravnavajo: Kuhinjsko delo in opremo — (glavno značilnost: razporeditev opreme, osnovne dimenzije). Delovna mesta in hranbe — shranjevanje živil (hla-

dilnik, vgrajena omara z ventilacijo, vseča omara, visoka omara brez ventilacije, shranba-sobica, posode za začrbe), pripravljanje hrane (delovna mesta, oprema, orodje), kuhanje (štedilnik na trda goriva, plinski in električni štedilnik), serviranje in obveščanje (transport, aranžma jedline mize, položar jedilne mize, pohištvo), pomivanje (postopek, čistilna plošča, sušenje), priprava tople vode (gretje s trdnimi gorivi, s plinom in z električno energijo), odpadki. Pohišvo — primerjava starega z novimi elementi, serijski elementi. Kuhinja v stanovanjskem turizmu — splošno, oblike kuhinj (enostavna, koridor, L-kuhinja, U-kuhinja), namestitve kuhinje, kmečka kuhinja, adaptacija stare kuhinje, instalacije in materiali osvetlitve, ventilacija, električna instalacija, stene, pod, strop, obloga delovnih obošč, ledinih miz in polje. Knjiza stane 400 dinarjev. Lahko se naroči in kupi tudi v upravnici založbe Miklošičeva c. 4-11.

Dobra letina - za prašiče

Pred dnevi me je pot zanela v Mihovec, majhno vasico v Gorjančih. Prvi vtis je bil slab, kajti vas sploh ni bila čisto. Hiše so po večini nizke in umazane. Ko sem prišel v vas, se je okoli mene zbralo nekaj vaških otrok. Vsi so majhni, blede in plašljivi. Ogovoril sem ženo, ki je pred hišo pobirala jabolka.

»Kako bo kaj letos letina?«

»Dobra za prašiče,« mi je zadržno odgovorila. »Včeraj sem bila z otroci na njivi. Pazili smo na enem koncu, pa so vdrili z drugega in spet pomendrali koruze.«

»Saj ne bo nič bolje, če mu boš to pravila,« je zabrudilo starejši moški in krepko pljunil. »Pogledaj naj bi šel! Pa sem govoril tem lovcem, naj gredo z menoj, pokazal bi jim mrcino. Oni pa pravijo: Ne smemo, saj bo škoda povrnjen. Škoda bo povrnjena, prav. Kdo bo pa povrnil mojim otrokom prečute noči, kaj? In ko bo šola v jeseni, kako se bodo učili?«

In res. Gledal sem ta blede, umazana lica in zasmilili so se mi v svojih cunčicah in s trudnimi plašljivimi očmi.

Kmet Franc me je povabil s seboj na njivo. Koruza je lepa, visoka. Toda ko sva stopila globlje v njivo... stebila so ležala zlomljena po tleh in zemlja je bila vsa raztrta.

»Vidiš, tako naredijo. Ko bi vsaj požrl dve, tri koruze do konca, pa jih deset samo polomijo. Tole so napravili včeraj. Včeraj je pazil šestletni Jožek. Gotovo je zaspal. Tako težko jih je pripraviti, da gredo ponoči na njivo. Skoraj vsak večer se jokajo, potem pa jih nekaj zberemo in ti gredo. Strah jih je in tudi spanca nimajo dovolj.«

V nizki barakci je polno starih zarjavelih konzervirnih skalet, vojaških čelad, kamenja in palic. S tem razbijajo celo noč do jutra. Šele potem je njiva varna, zgodi pa se tudi, da prašiči prilomastijo zjutraj.

»Pred leti sem moral sedem tednov paziti na to njivo. Sploh nisem spal doma. Sedem tednov sem prečul v tej baraki, razbijal in kričal. In še so jo nekaj požrli. Kako lepa bi bila koruza... Kako pa naj davke plačam?«

Imam devet otrok. Zvelo bi se za silo, če ne bi bilo prašičev. Koruze in krompirja, ki ostane po prašičih, noče jesti živina, ker smrdi. O, ko se ne bi tako mučili!

Mož ima 64 let. Otroci od 3 do 20. Sedaj so po njivah prašiči, ko bo dozorela ajda, bodo srne. Krompirja tudi ne bo treba veliko kopati. Otroci jočejo, ker jih je ponoči strah oditi iz nizkih bajt na njivo. Prečute noči in jim poznajo na obrazu in obeh. Sedaj pa bo zopet šola. Takrat bodo naloge, učenje. Nekaj blelih otrok pa bo moralo spet noč za nočjo čepeti v nizki baraki na robu gozda in vpiti iz ropotati.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Čedenski koledar

Čedenski koledar za leto 1971. Danje vse vsebine iz leta 1970. Cena 100 tolarjev. Prodaja v knjižnicah in trgovinah. Kontakt: Dolenjski obveščevalec, Ljubljana, Vojkova 3.

OBVESTILA

Gošče na plahti in glasbene šole, pozor! Generalno in delno popravljamo vse vrste instrumentov: saksofonov, klarinetov in harmonik. Popravila izvršujemo točno, solidno in po zmerni ceni. Se pripravljamo na delavnice za izdelavo popravila instrumentov. Ljubljana - Veselova 3 (bivša Nunska).

Svet za kmetištvo in gozdarstvo Oblo Trebnje je doloci za leto 1971. Danje vse vsebine iz leta 1970. Cena 100 tolarjev. Prodaja v knjižnicah in trgovinah. Kontakt: Svet za kmetištvo in gozdarstvo, Ljubljana, Veselova 3.

GIBANJE PREBIVALSTVA

SEMIC
Avgusta je bila rojena ena deklica.
Porok ni bilo.
Umrla sta: Marija Ramuta iz Osojnika, 89 let in Neža Rom iz Potokov, 78 let.
CRNOMELJ
Avgusta sta bili rojeni 2 dekletici in 1 deček.
Poročila sta se: Josip Kovač, mehanik iz Crnomolja, in Danica Jaka, pletilja iz Vojne vasi.
Umrla sta: Marija Jerman, žiteljka iz Loke, stara 73 let in Jože Medic, kmet s Straznjega vrha, 65 let.

NOVO MESTO

V času od 30. avgusta do 6. septembra je bilo rojenih 19 dečkov in 14 deklic.
Poročili so se: Dušan Zupanc, kmetični tehnik, in Rozza Strašberger, trgovska pomočnica, oba iz Novega mesta. Ludvik Jakač, kmet iz Sentruperta, in Cecilija Turk, delavka iz Novega mesta. Jože Avbar, šofer iz Novega mesta in Stanislava Koščak, uslužbenka iz Skrljanca.
Umrla so: Mato Novokmet, delavec iz Medvedjaka, 50 let. Anica Vogrinc, dijakinja iz Kapele, 14 let. Urška Muhlje, delavka z Belega griča, 71 let. Ing. Matija Banovec, agronom iz Blatnika, 62 let. Anton Grahek, učitelj iz Loke, 62 let. Slavko Veličkovič, brigadir, 23 let.

GOTNA VAS

Umrla je Jože Učan, učitelj iz Vel. Cerovec, 82 let.

PREČNA

Umrla je Jožeta Pate, gospodinja iz Dol Kamenc, 63 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ivanka Štanič iz Dobravice - dekle, Marija Lovše iz Slepšaka - dečka, Marija Skučica iz Sr. Lipovca - dečka, Marija Peterlin iz Novega mesta - dekle, Marija Stanič iz Gor. Vrha - dekle, Marija Podotoba iz Gor. Brezovice - dekle, Miroslava Tkalec iz Beljega vrha - dečka, Zdenka Perpar iz Semiča - dekle, Jožica Novak iz Hrastulja - dečka, Marija Bobnar iz Korokove vasi - dekle, Terezija Zagor iz Gor. Vrhopolja - dečka, Dragica Perič iz Novega mesta - dečka, Marija Klubučar s Tanče gore - dečka, Marija Turk iz Žužemberka - dekle, Marija Dragan iz Dol. Kamenc - dekle, Angela Skučica iz Zvirč - dečka, Jožica Stanič iz Novega mesta - dekle, Rozalija Luzina iz Škočjana - dečka, Vera Balazič iz Smarjete - dekle, Ivanka Dimić iz Dolenje vasi - dekle, Marija Stefančič iz Krškove vasi - dekle, Jožeta Zorko iz Voglavce - dekle, Milica Prešern iz Vel. Sevnice - dečka, Marija Ivličič iz Metlike - dekle in Kristina Kastelic iz Krškega - dečka.

BREZIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v breziški porodnišnici rodile: Marija Belas s Prosinca - dekle, Marija Pohor iz Globokca - dekle, Marija Novak iz Pesjega - dečka, Hermina Burja iz Jesenic - dekle, Angela Kraljič iz Zdenca - dekle, Nada Petrinec iz Risvice - dekle, Marija Novak iz Imposkega - dečka, Kristina Artagar iz Krškega dekle, Anica Abram iz Rožnega - dekle, Anica Pleško iz Bobovca - dekle, Ivanka Jarković iz Leskova - dečka, Jožeta Zorko iz Straže - dekle, Terezija Čančar iz Vel. Obreže - dečka, Marija Petruša iz Moravč - dečka, Marija Vansk iz Drenovca - dečka, Marija Lupek iz Ančevega - dečka, Pavla Gorenc iz Smarje - dekle.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v: Ivanica Štanič iz Dobravice - dekle, Marija Lovše iz Slepšaka - dečka, Marija Skučica iz Sr. Lipovca - dečka, Marija Peterlin iz Novega mesta - dekle, Marija Stanič iz Gor. Vrha - dekle, Marija Podotoba iz Gor. Brezovice - dekle, Miroslava Tkalec iz Beljega vrha - dečka, Zdenka Perpar iz Semiča - dekle, Jožica Novak iz Hrastulja - dečka, Marija Bobnar iz Korokove vasi - dekle, Terezija Zagor iz Gor. Vrhopolja - dečka, Dragica Perič iz Novega mesta - dečka, Marija Klubučar s Tanče gore - dečka, Marija Turk iz Žužemberka - dekle, Marija Dragan iz Dol. Kamenc - dekle, Angela Skučica iz Zvirč - dečka, Jožica Stanič iz Novega mesta - dekle, Rozalija Luzina iz Škočjana - dečka, Vera Balazič iz Smarjete - dekle, Ivanka Dimić iz Dolenje vasi - dekle, Marija Stefančič iz Krškove vasi - dekle, Jožeta Zorko iz Voglavce - dekle, Milica Prešern iz Vel. Sevnice - dečka, Marija Ivličič iz Metlike - dekle in Kristina Kastelic iz Krškega - dečka.

Cetrina kandidatov - nezadostno

Stroga merila pri izdajanju voznških dovoljenj

Pretekli teden, 27. avgusta, je bilo na Novem trgu pri novomeškem pošttem posloju spet živo. Ljudje različne starosti so opravljali voznške izpite. Tudi brigadirji z avto ceste so bili med njimi. Uslužbeni prometnega oddelka TNZ Novo mesto so imeli polne roke dela. Ta dan je bilo treba izprašati 28 kandidatov, ki so želeli prejeti voznška dovoljenja za vožnje z motornimi vozili. Eni za motorna kolesa, nekateri za traktorje in nekateri za vožnjo težkih vozil.

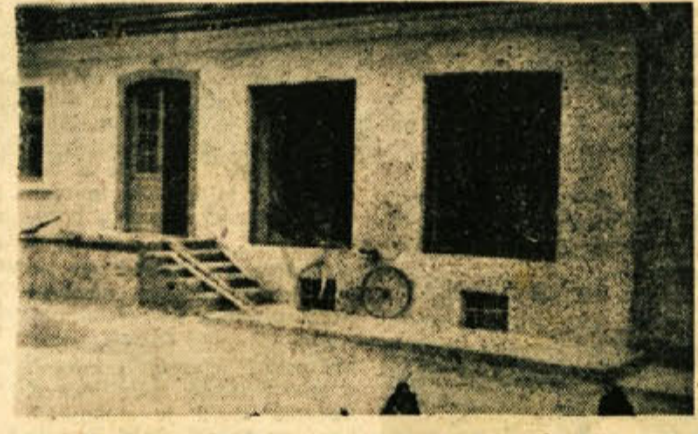
Opravljanje voznških izpitov je pomembna stvar. Tega se zavedajo tako odgovorni uslužbeni TNZ kot tudi kandidati. Od resnosti in pripravljenosti kandidata je nato, ko položi voznški izpit in prejme dovoljenje, v marsičem odvisno življenje naših ljudi na cesti.

Vozniški izpit je sestavljen iz treh delov, vse tri pa mora kandidat opraviti istega dne. Izpit iz praktične vožnje, izpit iz prometnih znakov in prometnega reda, in izpit iz motoroznanstva.

Kandidati stojijo okoli motokaravane.

del izpita, je živo. Po dva in dva prihajata pred komisijo. »Kaj so elementi tlačilca? Kakšen je vžig in valju Diesela motorja? Kakšne dovode goriva poznate? Kaj pomeni ta prometni znak? Katero vozilo in kdaj ima prednost na križišču?« Kandidati odgovarjajo - nekateri slabše, nekateri boljše. Vsa kosa, ko je končal, v obeh članov komisije razbrati, ali je dobro opravil ali ne.

Osemsto prošelj za voznška dovoljenja so prejeli letos na prometnem oddelku TNZ in izdali 60 voznških dovoljenj. Ena četrtna kandidatov običajno izpita ne

V Sevnici, kjer je trgovina že zdaj močno razvila, predvsem pa zelo konkurenčna (česar marsikje drugje v naših krajih še vedno pogrešamo), pripravljajo v Cimperškovi hiši novo, specializirano trgovino »OPREMA«

je pa prišlo na vožnji skozi mesto levo kolo na pločniki. - »Kaj bo pa zdaj?« - »Veš da ni naredil izpita, kje pa, če mu kolo pride na pločnik?« Obrazi vseh se še bolj zresnijo; zazdi se mi, da je zdaj še več znojnih kapljic na njih.

Najbolj mirni in zbrani so videti stari vozniki, ki polagajo izpit za višje kategorije. To so stari mački, ki natanko poznajo motor in vozilo. V sprenstvu člana komisije odpelje kandidat vozilo skozi mesto. Med vožnjo mora upoštevati vse prometne znake in hkrati dobro upravljati vozilo. Kmalu ne bom pozabil znanega obraza kandidata, ki je ustavil vozilo na novomeškem Glavnem trgu, ko mu je ukazal član komisije, ki je sedel zraven njega. Razen tega je prezlil še dva prometna znaka. Obup in gnev, vse hkrati se mu spreljeta po obrazu.

V prostoru barake, kjer kandidati polagajo teoretični izpit, je prišlo na vožnji skozi mesto levo kolo na pločniki. - »Kaj bo pa zdaj?« - »Veš da ni naredil izpita, kje pa, če mu kolo pride na pločnik?« Obrazi vseh se še bolj zresnijo; zazdi se mi, da je zdaj še več znojnih kapljic na njih.

Najbolj mirni in zbrani so videti stari vozniki, ki polagajo izpit za višje kategorije. To so stari mački, ki natanko poznajo motor in vozilo. V sprenstvu člana komisije odpelje kandidat vozilo skozi mesto. Med vožnjo mora upoštevati vse prometne znake in hkrati dobro upravljati vozilo. Kmalu ne bom pozabil znanega obraza kandidata, ki je ustavil vozilo na novomeškem Glavnem trgu, ko mu je ukazal član komisije, ki je sedel zraven njega. Razen tega je prezlil še dva prometna znaka. Obup in gnev, vse hkrati se mu spreljeta po obrazu.

Traktorist iz Kostanjevice ni vedel na republiškem tekmovanju povedati nobenega zakonitega sredstva, kar vozi, kot je povedal, po cesti le tovare s traktorjem. Strojništvo - mladi zadržnik pa so bili med najboljšimi, čeprav jim strojno traktorstvo delo ni poklic.

Novoteks drugi v Mariboru

Ob osmi obletnici delavskega samoupravljanja v MTT (Mariborska tekstilna tovarna) je sindikat organiziral veliki odbojarski turnir, na katerem sodelujejo vsa najboljša slovenska odbojarska moštva. V tekmovalni za srebrni vенеč je nastopilo kar osem moštvo: Svičanit (Kamnik), Induplati (Jarše), MTT (Maribor), Varteks (Varaždin); Novoteks (Novo mesto), Tiskanina (Kranj), Alimira (Lesce) in Metka (Celje).

V predtekmovalju je ekipa Novoteksa igrala tri tekme in v vseh treh zmagala. Premagala je MTT s 3:2 Tiskanina s 3:0 in Varteks s 3:0. Tekma z MTT je trajala okoli dve uri in je bila najlepša na prvenstvu. Odlikovala se je zlasti po borbenosti. Mariborčani so bili tehnično boljše, a so podlegli poštenemu moštvo.

Po predtekmovaljih so se plasirali v finale: MTT, Novoteks, Alimira in Svičanit.

V finalu je pokazalo najboljšo igro mlado moštvo Alimire, ki je premagalo vse svoje nasprotnike in tako zasluženo osvojilo srebrni vенеč. Drugo mesto je za sledila ekipa Novoteksa z zmagami nad MTT in Svičanit, tretje pa ekipa MTT z zmago nad Svičanit. Finalna tekma se je končala z naslednjimi rezultati:

Novoteks: MTT 3:2; Novoteks: Alimira 0:3; Novoteks: Svičanit 3:1; Alimira: MTT 3:1; Alimira: Svičanit 0:3; MTT: Svičanit 0:1.

Novoteks v postavi Dolenc, Kelner, Novak, Dolč, Pate, Koprivnik, je letos prvič sodeloval na tem tekmovanju in zasedel odlično drugo mesto. Moštva na tem turnirju so pokazala lepo odbojko, saj so pri večini moštve nastopali aktivni odbojčarji.

Kljub drugemu mestu je Novoteks prejel v trajno last pokal in spominsko zastavo.

Slavko Dokl

PARTIZAN TABOR - ZMAGOVALEC KOŠARSKEGA TURNIRJA

Košarkarski turnir treh partizanskih društev: iz Novega mesta, Ljubljane - Tabor in Ljubljane - Moste, se je zaradi slabe organizacije odvijal brez gledalcev. Le redki so vedeli za nastop košarkarjev. Vse tri tekme so bile zanimive in borbene, končale pa so se z zelo tesnimi rezultati, kar kaže, da so bile vse tri ekipe izenačene. V prvi tekmi so domači košarkarji podlegli Partizanu Tabor z 57:64. Čeprav so v prvem polčasu vodili s 34:33. V tekmi s Partizanom Moste so zmagali precej boljše, predvsem v napadu, zato so se morali gostje iz Ljubljane zadovoljiti le z neodločenim izidom 67:67. Odločilna tekma za prvo mesto med obema ljubljanskima ekipama se je končala z zmago Tabora z rezultatom 69:66.

MALI OGLASJI

Prodajam dvonadstropno hišo - Stanovanje, vasičje, Kunz Roza, Puščava 1, p. Mokronog.
Hišo z nekaj posestvom v Straži prodajam ali zamenjam za manjšo v bližini mesta. Naslov v upravi lista (523-58)
Rabljeno spalnico novejšega tipa prodajam za 39.000 din. Naslov v upravi lista (523-58)
2. septembra izpisa izgubila denarnico s 6.000 din in nekaj dokumentov. Poštenega najditelja prošim, naj jo vrne v upravo lista pod »dijakinja« (524-58)
Kaj spremenjeno gospodinsko pomočnico. Trilčanjski družini v Novem mestu. Naslov v upravi lista (525-58)
Gospodinsko pomočnico, samostojno, sprejemam. Kriz. Glavni trg 1, Novo mesto.
Podletje OBRENIK v Novem mestu sprejme 3 kvalificiranih krojaških pomočnikov. Ponudbe na gornji naslov.

Dober začetek nogometišev

Na nedeljski tekmi so v A moštvo Elna igrali: Majerle K., Babusek, Stojanovski, Beruška, Bedčevič, Turk, Besek, Čavlovič, Vesel, Majerle T. in Hrovat. Najboljši igralec na igrišču je bil brez dvoma poštvovalni in borbeni Beruška, dobro pa so igrali tudi Čavlovič, Majerle Toni in Turk. Obramba na čelu z vratarjem Majerletom in srednjim križcem Bedčevičem ni imela težjega dela in je v glavnem zadovoljila, medtem ko je v napadu še precej škripalo. Gole za Elna so dosegli: Turk (1:0), avto gol (2:0), Čavlovič (3:0), Majerle T. (4:0), Skofljica (4:1), Majerle T. (4:1) in Besek (4:1). Tekma je dobro sodil Letiša iz Ljubljane.

ELAN B: GROSUPLJE 0:3 (0:0)
Čeprav so nekateri menili, da Elna ne bo mogel postaviti B moštva, češ da ni dovolj igralcev, je nedeljska tekma dokazala, da so takojšnja mnenja zmotna in da je popolnoma pravilna odločitev Elnovega vodstva, da v tekmovalju sodeluje tudi z drugo ekipo. Trenutno je na razpolago preko 30 igralcev in še precej mladincev, ki bodo tako kmalu sposobni za nastop v B moštvi. Nedeljska tekma z Grosupljem, ki sodi med najmočnejše ekipe v ligi, je nov dokaz, da ima Elna v svojih vrstah precej dobrih nogometišev.

Gladi atleti napredujejo

Novomeški atleti od avgusta dalje skoraj nimajo počitka. Če ne tekmujejo na tujih tekaških se preizkušajo doma. Pretekli soboto so po daljšem obdobju spet tekmovali na domačem igrišču. Tudi tokrat so dosegli nekaj prav dobrih rezultatov. Kotnikova v vseh disciplinah metov stalno napreduje. Tokrat je izboljšala lasten rekord Novega mesta v metu kroglice, ki bi jim bilo treba omogočiti več srečanj. Upamo, da pomanjkanje sredstev ne bo zavrla razvoja nadarjenih nogometišev, saj bi se dalo s sodelovanjem sveta za telesno vzgojo pri Ob LO vse lepo urediti.

SOBOTO IN NEDELJO - PRVENSTVO NOVEGA MESTA V TENISU

Prihodnjo soboto in nedeljo se bodo najboljši novomeški teniški igralci pomerili za naslove prvoev Novega mesta za letoš. Moški in ženske bodo tekmovali v igrah posamezno in v parih. Začetek tekmovalja bo v soboto 13. septembra ob 16. uri, v nedeljo pa ob 8. uri zjutraj.

ATLETSKO PRVENSTVO V KOČEVJU

Letošnje prvenstvo posameznikov Atletske podveze Ljubljana bo v nedeljo 21. septembra v Kočevju, na njem pa bodo nastopili vsi dolenski atleti. To bo precej veliko tekmovanje, bo pa obnem prvo večje srečanje dolenskih atletov pred letošnjim prvenstvom Dolenskih. F. M.

Zaostalost, ki tepe

Na območju krajevnega odbora Hinja so bili zbori volivcev. Volivci so z domačimi in okrajnimi aktivisti razpravljali o elektrifikaciji in o delu na razmejitvi med kmetijskimi in gozdniški površinami tega področja.

Zbori volivcev so bili slabo obiskani, zlasti v Prevolah in Zvirčah. Vzrok za slabo udeležbo je prejemajno zanimanje za pomembna gospodarska vprašanja ali - z drugim besedami - zaostalost prebivalcev. V Zvirčah so sklenili, da se bodo ponovno sestali in razpravljali o teh vprašanjih. Suhokranjčani so že marsikaj zamudili, kar jih sedaj tepe. Tega bi se morali dobro zavedati.

V Hinjaah se je sestel električarski odbor in se pogovoril o pripravljanih delih za elektrifikacijo. V kratkem bodo začeli zbirati sredstva, nato pa se čimprej lotiti elektrifikacije.

Po dolgi in težki bolezni je umrla članica našega kolektiva

DANICA KOVAČIČ,
predsednica Aktiva LMS, članica upravnega in delavskega sveta.

Vestno in pridno članico kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu.

»KRKA« - TOVARNA ZDRAVIL
Novo mesto

Pozabili so na črnomaljske strelce

V začetku avgusta so se zbrali v Ljubljani na republiškem prvenstvu najboljši strelci iz vseh okrajev. Noveški ekipa je zasedla tretje mesto. V tekmovalju na »Titovi terasi« si je pridobil 18 tekmovalcev prvo mesto s 172 krogi pred drugo plasiranim tekmovalcem iz Novega mesta, ki je zbral 152 krogov. Prav tako je na istem tekmovanju v str. čl. 111 s 180 krogi zmagal Črnomalčan Jože Macele s 128 krogi pred drugoplasiranim tekmovalcem iz Novega mesta, ki je imel 106 krogov.

Uspeh črnomaljske strelske družine, katero vodi poštvovalni predsednik Jože Macele in je zlasti po delovno ter dosegla lepe uspehe, ne kaže prezirati. Družina združuje v svojih vrstah 115 članov, od katerih jih večina aktivno vodi ter čisto mero svoje moči na številnih tekmovanjih. Družina lahko polje vsak čas na strelišče do trideset 3-članskih tekmovalnih ekip. Točeno kroži na območju Crnomolja s prehodnimi pokalov namenjenih zmagovitim strelcem na posameznih tekmovanjih. Razpisali so jih občinski in županijski odbor, Zveza borcev, Zveza vojaških vojni invalidov, mladinska organizacija in strelska družina. Od pokalov ima začasno imenja Rudnik Kanizarića, dva tovarna BELT in dva črnomaljski invalidi. Družina pripravila naslednje tekmovanje z računsko puščjo za pionirje in ima za to pripravljanih deset nagrad.

Vsekaror bi moral okrajni županijski odbor Novo mesto polagati malo več paznje tesnejši po-

Pogled na zgradbo krmeljskega rudnika rjavega z premoaga

Življenje gre svojo pot

Globoko v Gorjancih leži vas PLANINA. Sredi gozdov je odmaknjena od ljudi in od ceste. Zemlja je skromna in trda. Ljudem ne daje več kot samo za življenje. Toda ljudje so se zakopali vanjo in jo kljub vsemu prisilili, da jim daje, kar jim more dati...

Kljub vsemu? Ljudje pripovedujejo: »Zgodilo se je tistega dne v septembru...«

Po strmi poti sem prišel do vaških njiv. Nedaleč stran so se živo odražala rdeča...

Spomenik padlim borcem in talem NOB sredi vasi

strehe hiš od gorjanskih gozdov. Na majhnem travniku je nekdo kosil. Včasih je prenehal z delom in se s skrbjo ozrl proti gozdom, kjer so se kopile črne gmote oblakov. Stopil sem k njemu.

»Otava bo zanič,« mi pripoveduje. »Tudi lanske letine ni bila dobra. Letos bo se slabša. Morali bi nam nuditi več pomoči.« Potem ga povprašam po dogodkih v septembru leta 1942. Možno je malo stresel, potem pa se zakle. »Bilo je hudičovo... Možno, ki stoji pred menoj je FRANC STIPIČ, eden izmed preživelih dvojice. Pripovedoval mi je hitro, tako kot so se razvijali dogodki tistega dne.

»Ustaši so obkolili vas in odpeljali moše. To je bilo 14. septembra. Zakaj so prišli? V naši vasi so se pogosto združevali partizani. Tisti dan so ustaši odšli in pobili naše moše in še druge iz okoliških vasi. Drugi dan so se vrnil. Pobili še osem mošev, vas zažgali, živino pa odpeljali.«

»Toda kako vam je uspelo...«

»Bilo nas je pet. Stirje iz naše vasi in neki kurir. Iz sadovnjaka smo opazovali ustaše. Pastir nam je prišel povedat, da se ustaši pomikajo v strelih in da obkoljujejo vas. Stekli smo po tem travniku in jim ušli... Enega so ubili že drugi dan, drugi je padel kmalu za tem, eden pa se je izgubil. Ko sva se vrnila v

vas, sva zvedela, da sva od mošev ostala samo midva. Zopet je pograbil za koso. Kolikokrat je v letih od tistega dne do danes prijel za koso? V vasi sta bila samo dva moša... Vas žena sredi gozdov.

COLARIČEVO MAMO sem srečal v vasi. Majhna žena z živahnimi kretnjami pripoveduje: »Prav tak dan je bil kot danes. Soparen in težak, v zraku pa negotovost in nemir. Vse nas, žene in otroke, so postavili na eno stran, moše pa na drugo. Potem so jih odpeljali in tako se je začelo.«

Pri vseh, ki so mi pripovedovali o tem strašnem dnevu, sem opazil nemir in žalost. Čeprav je tisti dan v septembru že tako daleč, jim bo, kot pravijo, vedno ostal pred očmi. Toda ne samo to, težka so bila tudi leta obnove.

»STANOVALE SMO V KLETEH IN ZIDANICAH...«

»V vsej vasi ni bilo niti ene cele hiše,« pripoveduje URŠA STIPIČ. Stanovale smo po zidanicah in v sosednjih vaseh v dolini, njive pa smo obdelovale z živino, ki smo si jo sposodile. Sele pred koncem vojne je prišel v vas še en moš in tako je šlo že malo bolje. Pozidale smo ruševine. Pesek in opeko so nam vozili s Hrvaške, ker vas nima ceste. Medtem so naši otroci že zraskli in so nam pri delu pomagali. Toda tistega, tistega ne bom nikoli pozabila... Obrnila se je in si obrisala solze. »Nikoli se ne bom otrešla tistega strahu!«

»Ej, mama, ko bo cesta, pa bo spet vse lepo in pozabili

boste na tisto,« jo poskuša potolažiti FRANC PINCELIC, ki je pristopil k nama. Potem greva skupaj v vas. Na sredi vasi, blizu sadovnjaka, kjer so pobili moše, stoji skromen, toda lep spomenik. »Ja, vidiš, jaz sem tisti drugi, ki je ušel. Če bi me dobili, bi bilo malo nerodno, ker sem doma pustil obleko, v njej pa sem imel Poročevalca in osebo, no izkaznico. Bil sem terenski aktivist. Če so me postrelili kaj tako, brez dokazov, kaj bi potem naredili iz mene... Čudno se mi zdi le to, kako se je zlizal Stipičev oče. Več majhen je bil in strel ga je samo oprasnil po glavi. Ko so drugi popadali po tleh, je padel tudi on. Može, ki še niso bili mrtvi, so ustaši poklali z bajoneti. Ustaši, ki se je sklonil k očetu, je zakričal: »Bogati, pa ovaj još nije dobio ništa!«

»Dobiče sad stari,« mu odgovori drugi in pohiti k njemu z bajonetom. Tedaj pa so ukazali odhod in dvainsedemdesetletni stariček je ostal živ. Kot živa pričča tega zločina...

ZIVLJENJA IN SVOBODE NE UNIČIŠ

Ta vas je polna spominov. Srečujes jih na vsakem koraku. Ljudje ti pripovedujejo: »Tu so jih poklali, tja so odpeljali žene, tako smo zidali domove in takole živimo. Tako živimo. Danes je to najvažnejše. Življenje gre v naši vasi kljub vsemu naprej. Naj vam to potrdijo reče strehe naših domov, vrčel in jok otrok in naše delo. Začeli smo brez vsega in danes že imamo svoje domove.«

Res, življenje je nekaj neuničljivega. Kljub vsemu gre

svojo pot naprej. Ne ozira se na neki dan v septembru leta 1942, ko je bilo v zraku polno nemira in negotovosti.

Sestindvajsetletni Jože si je poskušal kruh v dolini. Danes dela kot električar na avto cesti.

»Tu ni dovolj zemlje za vse,« mi je govoril. »Takrat, ko se je zgodilo tisto, sem bil star deset let. Pasel sem. Ko sem jih zagledal, kako se v strelcih pomikajo po hribu k vasi, sem stekel v vas in jim povedal, da prihajajo z bajoneti. Čudil sem se, ker moše niso bežali. Goverlili so: »Saj nam ne morejo nič, saj nimajo dokazov. Izdajalcev pa tudi ni med nami. Jaz pa sem bil še premalhen za streljanje. Pustili so me...«

Vsak vaščan lahko pove svojo zgodbo in vsaka zgodba je polna strahu in groze. Vsak vam govori o cesti, o lepi široki cesti, ki bo povezovala vas z dolino, vsak te pa tudi vpraša: »Kaj praviš, bo to kmalu?«

Po strmi poti sem odšel v dolino. Srečeval sem ljudi in govoril z njimi. »Teško življenje imajo oni tam gor. Premalo mož imajo, toda šlo bo, saj bo šlo. Več, sedaj bodo dobili cesto in bodo lahko vozili v dolino. Trdi so ti ljudje. Ponudili so jim na se preseljilo, pa se niso. Preveč njihovi so ti travniki in njive, ki jih imajo. Z Gorjancev jih ni pregnal pokol, niti slabe letine.

Nekje globoko v Gorjancih leži vas Planina, kjer gre življenje svojo pot naprej. Kljub vsemu... PETER BRESCAK

Ena izmed najpriljubljenejših vrst telesne vzgoje gojencev Vojne akademije je judo borba. Dobro izurjen judo borec lahko z iznajdljivostjo in spretnostjo premaga tudi fizično močnejšega nasprotnika. Na sliki: trenutek, kako odvzame borec nasprotniku pištolo

Sprehod med buteljškami

Vtisi s IV. mednarodne vinske razstave in sejma, ki je bil od 29. avgusta do 7. sept. v Ljubljani — Potekel je v znamenju »dobre volje«, kar je zaslug odličnih vin in dobrih organizatorjev

Pri blagajni, kjer prodajajo karte za pokušno vin in dajejo kozarce, je vedno precej ljudi: mladih, starih, moških in žensk. Neka družba je že doabila karte in kozarce in njen vodja, že rdeč v obraz, poroča:

»Gospoda, do zdaj še ni mrtvih! Previdno in počasi po stopnicah dol!«

Klet je polna pokuševalcev. Eni pokušajo, drugi s kozarci v rokah iščejo nove vzorce. Nekemu možu je zmanjkalo kuponov za pokušno, zato je poslal ženo po nove. Rdečelčna mala debeluška, ki je prišla s strani inozemskih razstavjalcev, pravi:

»Se slovenska vina moramo pokušiti! Tam je naš paviljon! Rdeč »gospod« s francoskim videzom je naročil lepi točajki: »Caffé noir!«

»To pa ne vem, kaj je,« so se oglasile smehljajoče sestice.

»No, pol mi pa dajte črn kafe!« je v pravilni ljubljanski naraciji »inomezec.«

Pri paviljonu Vinogradniškega gospodarstva Ljutomer je velika gneča. Njihova vina so dobila 9 zlatih medalj: ranina 4, laški rizling, šipon, bel burgundec, sauvignon in traminec pa po eno.

»Was ist das?« je vprašal neki Nemec.

»Das ist Ljutomer,« mu pojasni nekdo.

»Ja, ja, Ljutomer, das ist gut,« je priznal Nemec in se zrinil bliže k točilni mizi.

Najskromnejši paviljon na razstavi je imelo podjetje VINO BREŽICE — edini predstav-

76-letna zmagovalka v »mambu«

V Sorentu so pretekli mesec priredili tekmovanje v plesu mamba. Po točkah je zmagala 78-letna Maria Garibaldi. Nad njenim uspehom so bili presenečeni gledalci, še bolj pa njeni veliko mlajši konkurenti.

Sprehodi — sredstvo za hujšanje

Angleški zdravniki so ugotovili, da je mogoče shujšati s sprehajanjem. Šest tednov so delali poskuse s sedmimi debe-

nik Dolenjske. V paviljonu so imeli razstavljen samo tri vrste vina: renski rizling, modro frankinjo in muškadni silvanec. Zastopnica podjetja mi je povedala, da so prejeli štiri srebrne medalje za traminec, zeleni silvanec, laški rizling in muškadni silvanec. Bronasto medaljo je dobila modra frankinja, ki je pretekla leta dobivala srebrno. Tega je bila lanska slaba letina. Brežiški paviljon je tudi edini, v kate-

rem ne prodajajo pijač, čeprav ljudje pogosto sprašujejo po njihovih vinih.

Najteže je dobiti za pokušno cvček. Imajo ga malo in ga kmalu zmanjka. Dolenjskim vinogradnikom želimo, da bi bila letos boljša letina in da bi na prihodnjem vinskem sejmu bolje predstavljali Dolenjsko. Kostonjevičani so letos izostali zato, ker je bil razstaveni prostor zelo drag.

J. P.

Slovo brigadirjev

Nad deloviščem se zbirajo temni oblaki... Brigadirji se poslavljajo in spremlja jih misel, na katerem delu te ceste bratstva in enotnosti se bodo spet srečali prihodnje leto.

Vem, da bodo v srcih ohranili lepe spomine na življenje v brigadi. In vem, da je njim in nam težko to slovo — slovo od prijateljev, od iskrenega tovarištva v brigadi. Gledam okrog, po tovariših zdaj te, zdaj druge brigade. Povsod se zadnje veselje pred odhodom, zadnji pogovori in naročila. Jemljejo si naslove, si obljublajo dopisovanje...

Odhajajo tudi mladinci V. Novomeške delovne brigade. To so predvsem srednješolci. Ne bodo pozabili življenja v brigadi, ne tistega pri delu, ne drugega v razvedrilo in družabnosti.

Res, težko je bilo, ko so 30. avgusta brigadirji zapuščali naše naselje. Pospremlili smo jih na postajo. Koliko toplih besed je še bilo izrečenih na tej poti, koliko obljub od dopisovanju in trajnem prijateljstvu, ki je vzklilo in se učvrstilo v brigadi...

Na postaji se naglo razvijajo še zadnji prijateljski pogovori. Komandant Jože Peterkoč seza v roke svojim mladincem; vsakemu pove za slovo še poslednjo prisrčno besedo. In brigadirji mu odgovarjajo prav tako iz srca. In vsem je slovo težko!

Vlak ima odhod, spravednik že daje znamenje. Tole poslavljajočih se brigadirjev kar ne morejo narazen. Se zadnji, topli stiski. Komandanta bi odhajajoč kmalu odpeljal s seboj, tako jim je ljub, tako se zavedajo, da jim je bil kakor oče...

Vlak je odpeljal... Naglo drsi po svetlih tračnicah proti Novemu mestu. Brigadirji pa z roko skozi okna nazaj. Tam vidijo svoje tovariše, svoje dneve, ki so jih preživeli v brigadi, in vidijo cesto, široko lepo cesto, ki so jo pomagali graditi Vedo, da to ne bo le utripajoča prometna žila, ampak tudi vez, spajajoča naše narode in pokrajine. Resnična cesta bratstva in enotnosti... Ivan Hočevar

Reviščina v New Yorku

Poselni državni odbor je statistično ugotovil, da živi v državi New York (ZDA) vsaka šteta družina v velikem pomanjkanju — potrebuje obleko, stanovanje in živež.

Čedalje večja stopala

Londonaki ortopedi so ugotovili, da imajo ženske čedalje večja stopala. V preteklih letih se je podvojilo število žena z ного številka 41. Strokovnjaki napovedujejo, da bodo ženske čevlji od številke 36-38 že v nekaj letih prava redkost.

Življenje ne ugasne: mladi rod na Planini krepko raste in zadovoljno opazuje radovednega častnikarja z njegovim aparatom...

GOLOBJA NADLOGA

Letos bo blizu 30.000 golobov neovirano obletavalo Pariz, kajti občina je uradno sporočila, da nima sredstev za zatiranje »golobjega problema«. Kaj bodo k temu rekli tujci in vsi tisti, ki vzdolj Elizejskih poljan parkirajo s svojimi avtomobili in jih takale jata, če jih preleti, v hipu obstoje z odpadki, je drugo vprašanje.

ALI STE ŽE NAROČENI NA »LJUDSKO PRAVICO«?

Vsak dan Vas seznanja z dogodki doma in po svetu. Razen tega pa naročniki »Ljudske pravice« in »Ljubljanskega dnevnika« sodelujejo pri velikem jesenskem nagradnem žrebanju!

- PRVA NAGRADA — NOV OSEBNI AVTOMOBIL FIAT 600!
- DRUGA NAGRADA — HARMONIKA »CARMEN«, vredna 152.000 din
- TRETTJA NAGRADA — RADIO »SIMFONJA« (102.000 din)
- ČETRTA NAGRADA — PISALNI STROJ »SAVA« (98.000 din)

In še več drugih nagrad (sesalec za prah, mikser, el. peč »Olympias« itd.)

Nagrade bo razdelil žreb med naročnike, ki bodo ob žrebanju vsaj tri mesece naročeni na »Ljudsko pravico« ali pa na »Ljubljanski dnevnik«.

Datum žrebanja bo naknadno objavljen. Torej postane naročnik našega dnevnika! Naročniki obeh listov imajo 50% popust pri oglasih, osmrtnicah in zahvalah.

»Ljudsko pravico« oziroma »Ljubljanski dnevnik« lahko naročite v naši upravi, Ljubljana, Petkovškovo nabrežje št. 24, v naših podružnicah in pri vseh poštah v Sloveniji.

NEKAJ OKROGLIH

PRELOM S PRETEKLOSTJO

Na klopi v parku Milka odločno reče svojemu zaročencu: »Hočem ti dokazati, kako te ljubim, zato bom takoj zdaj prelomila s svojo preteklostjo. Stopi v trafikco in mi prinesi šestnajst dopisnic.«

NE ZASTARA

»Rad bi vodil po Julijskih Alpah.«
»Na žalost imamo samo starega.«
»Nič zato, saj hribi so menda še tam, kakor so bili včasih!«

UMETNI DEŽ

»Večkrat slišimo o umetnem dežju,« pravi profesor v šoli. »No, Tonček, kaj misliš, zakaj uporabljamo umetni dež?«
»Za zalivanje umetnih rož, tovariš profesor.«

NA LETOVANJU

Natakar stopi k gostu, ima dolgo sivo brado. »Oprostite, ali ni prej sedel tukajle starejši mož z majhnim dečkom?«
»Veste, tisti starejši možak je med čakanjem umrl, jaz sem pa njegov sin, oziroma tisti deček.«

TEŽAVE Z AVTOM

»Koliko porabi tvoj Fiat 600?«
»Tako od 10 do 20.«
»Litrov?«
»Ne v, tisočakov.«

MOČ TABLET

»Kako ste dosegli tako visoko starost?« vpraša novinar moža, ki je pravkar dopolnil 102 leti.

Brez iziem

Pa če si sam svet, Peter, najprej mi pokaži dovoljenje za izhod iz svojega naselja... (iz »Mladosti«)

PO 15 LETIH

pesem. In pesem je krepka iz grl. Tam nekje na začetku se je izdajal glas deklice s kratko ostrizenimi lasmi, z zavihanimi brigadirskimi hlačami in velikimi deškimi očmi. Na desnem ročaju je imela prišit znak liške brigade. Zraven nje pa je široko nasmehanim obrazom in čvrsto stisnjenimi pestmi, v katerih se

PISMO S TRASE

je nežna dekliška roka kar izgubila radostno pel fant širokih ramen, ki so v kolu kakor skrivala nežno dekletovo postavo. Brat in sestra. Milan in Marijana Sigurnjak. Do večeraj pa sploh nista vedela, da sta bra in sestra...

Tudi to popoldne je Mile spet prišel na nečem, kar ga je te zadnje dneve bivanja na trasi venomer mu šlo. Saj ni mogoče, da je ona moj sestra! Bila je tako majhna in v nekako drugačna, ko sem jo poslednjikrat videl. Bilo je pred petnajstim leti, ko mu je sedela na kolenu v

»Cuj, kako pa toliko veš o moji družini?«

»Mašenjka, zakaj mi nočeš verjeti?«
»In Milan je iz žepa vzel pismo. «Na, beri. Morda ti bo pismo povedalo, da ne izmišljam.»
Maša je v tem pismu odkrila tudi kosček sebe. Pisal ga je eden njenih bratov, Nikola, najstarejši. V njem je poročal bratu, da je padel oče in da je mala Mašenjka v partizanski otroški koloniji.

»Ne, ne! To je nemogoče... Milan, oprosti mi... oprosti, brat... A jaz, jaz sem mislila...«

Objela ga je okrog vratu in zajokala.

Naslednji dan sta poslala brzojavko teti v Požego, kjer je Milan zaposlen v tovarni konzerv:

»Draga teti, prideva skupaj. Nasla sva se po petnajstih letih in želiva, da po poslednjem skupnem prijetju Marijana in Milan.«

Ko sem se zvečer poslovil od njiju in jima zaželel vse najboljšje v njegovem prihodnjem življenju, sem zašilal le dve pitoh izgovorjeni besedi:

»Sestra... «Da, hubi brat.» Dve kratki, nepozabni besedi.

IVAN ČEHIC